

Handelshøyskolen BI

MAN 50541 Prestasjoner i organisasjoner

Term paper 60% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	19-09-2022 09:00 CEST	Termin:	202310
Sluttdato:	15-05-2023 12:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	P		
Flowkode:	202310 10075 IN04 W P		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Navn:

Jonas Kuvene

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Velkommen skal du være		
Navn på veileder *:	Arne Carlsen		
Inneholder besvarelsen konfidensielt materiale?:	Nei	Kan besvarelsen offentliggjøres?:	Ja

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	13
Andre medlemmer i gruppen:	Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Prosjektoppgave
ved Handelshøyskolen BI

Velkommen skal du være

Eksamenskode og navn:

MAN50541 – Prestasjoner i organisasjoner

Utleveringsdato:

19.9.2022

Innleveringsdato:

15.5.2023

Stuedsted:

BI OSLO

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	I
SAMMENDRAG.....	II
1 INNLEDNING.....	1
1.1 BAKGRUNN FOR VALGT TEMA	3
1.2 PROBLEMSTILLING	3
1.3 ORGANISASJONEN	4
2 TEORI.....	5
2.1 VEKST GJENNOM MESTRING	5
2.2 VEKST GJENNOM RELASJONER	9
3 METODE.....	13
3.1 BESKRIVELSE AV GATEFOTBALL SOM FORSKNINGSKONTEKST	13
3.1.1 Gatefotballens opprinnelse.....	13
3.1.2 Gatefotballen i Norge.....	14
3.1.3 Gatefotball i Tønsberg.....	14
3.2 UTVALGSMETODE	15
3.3 DATAINNSAMLING	16
3.4 FRA ANALYSE TIL FUNN	18
3.6 METODEKRITIKK.....	19
4 FUNN/ RESULTATER	20
4.1 VELKOMMEN SKAL DU VÆRE	21
4.2 LAGET BETYR MER ENN FOTBALLEN	26
4.3 EN TRYGG HAVN	28
4.4 EN ARENA FOR MESTRINGSOPPLEVELSER	30
5 DISKUSJON: FRA MESTRINGSTRO TIL LIVSMESTRING	33
6 KONKLUSJON.....	38
LITTERATURLISTE	41
VEDLEGG	44
VEDLEGG 1: INTERVJUGUIDE	44

Sammendrag

Velkommen skal du være handler om Frelsesarméens gatefotball i Tønsberg. Det er stedet der mennesker med ulike utfordringer bygger troen på at livet er mulig å mestre. Det er en arena der mennesket utvikles og tilhørigheten styrkes. Gatefotball er mer enn bare fotball - gatefotball er nemlig livet!

Gjennom intervjuer, deltagelse på treninger, forskning, faglitteratur og forelesninger har denne oppgaven samlet informasjon.

Gatefotball er en aktivitet drevet av Frelsesarmeen med fokus på mestring og gode opplevelser. Det er spillere i gatelaget som kan ha multiple utfordringer fra tidlige barneår til dagens dato, som på tross av dette, utfører enorme fremskritt i livet.

Når ingen tror på deg og du kjenner deg alene - da har du alltid laget som står der og venter på deg. Du er aldri alene hvis du er på gatefotballen. Det er laget som driver frem de små og store stegene. Godt hjulpet av lagledere som har gått stien først - og som gir ansvar og motivasjon gjennom handling og tillit.

Dette er mennesker som gjennom gatefotball utfører en prestasjon ved å gjøre store endringer i livet som medfører gevinster for seg selv, for sine familier og samfunnet i det store bildet.

1 INNLEDNING

I Norge er det i dag mange mennesker som av ulike årsaker faller utenfor. Det være seg med psykisk uhelse, mangel på utdanning, livsutfordringer, rusproblemer, kriminalitet eller ved integrering for å nevne noe. Statistisk sentralbyrå viser til en rapport fra 2022 hvor de fulgte over 2,9 millioner nordmenn i en 6-års periode. Det viser seg i rapporten at hele 6%, eller over 220.000 personer, opplevde å være i utenforskap gjennom hele perioden (Grini et.al 2022).

Mange av disse menneskene har liten erfaring med mestring – men til gjengjeld stor erfaring med å mislykkes. Dette har de blitt fortalt fra tidlig barndom til der de er i dag. Men det er også mange som ønsker at disse menneskene skal få et bedre liv. Flere ønsker også å oppleve å mestre eget liv.

NAV utbetalte 535 milliarder kroner i stønader i 2022, noe som tilsvarer nesten 100.000 kroner per innbygger i landet (NAV, 2022). Isolert i Vestfold og Telemark utgjorde stønader knyttet til arbeidsliv og sykdom over 18 milliarder. Det er i stor samfunnsøkonomisk interesse at flere av disse menneskene kommer inn i arbeidsmarkedet og således bidrar til fellesskapet gjennom å betale skatt. NAV (2022) viser også til en kraftig økning i antall utbetalinger til livsopphold. Med denne informasjonen i bakhode kan det være lett å tenke at det samfunnet gjør ikke nytter. Tallene og statistikken taler for seg. Hva er det egentlig som kan gjøre en forskjell? Det forteller Glenn Solberg, tidligere håndballspiller, noe om i en episode av Mesternes Mester på NRK (2019). Han forteller om et liv der han sniffet lim, røyket og stjal biler, allerede fra 11-års alderen. Familien flyttet til et sted der alle ungene drev med ballidretter. For Glenn Solberg ble det naturlig å gjøre det samme. Men Glenn klarte ikke slippe det gamle miljøet. Han trakk tilbake til de gamle, skulket treninger og vanket på gatekjøkken. Dette ville ikke treneren til Glenn ha noe av, så han hentet Glenn gang etter gang. Det at noen virkelig brydde seg om Glenn hadde stor betydning for at han valgte ballidretten. Glenn Solberg oppsummerer det så fint

«Det har antakeligvis reddet livet mitt» (NRK 2019).

En annen historie er fra Gabriella. Hun vokste opp i et turbulent hjem, med rus, vold og omsorgssvikt. Hun måtte amputere en arm etter et bomskudd med narkotika. Etter dette måtte Gabriella gjøre endringer i livet. Hun begynte å løpe.

Hun opplevde umiddelbar mestring. Hun satte seg mål – og løper nå ultra løp rundt i verden. Gabriella sier det også fint, med at

«*Man skal være stolt av kampene man har kjempet*» (NRK 2022)

Begge disse to menneskene viser at, til tross for utfordringer i livet, har de brukt idretten som mestringsarena og et sted de har bygget mestringstro på at endring i livet faktisk er mulig. Mestring, mestringstro og å bruke en arena til utvikling har tett tilknytning til programmet «Prestasjoner i organisasjoner». Min personlig tanke før oppstart på studiet var at dette var nok knyttet tett opp mot hvordan en gruppe kunne selge best eller hvordan ledere tilrettelegger for prestasjonskultur i organisasjoner. Det er nok også korrekt, men det er flere veier som fører til Rom. I denne oppgaven vil jeg løfte frem en gruppe mennesker som har falt utenfor, som har en personlig bagasje mange andre ikke har. En gruppe som står sammen, som spiller fotball sammen og gjør ulike sosiale aktiviteter sammen. De har alle noe til felles og det er helt greit. Det er Frelsesarmeens gatefotballag i Tønsberg som er utgangspunkt for denne oppgaven.

Gjennom oppgaven vil det presenteres tre unike historier. Det er historier som er gjenkjennbare for meg fra min tid i gatelaget. Det er historier knyttet til dette unike gatelaget i Tønsberg. Felles er at historiene er at alle er gjenfortalt av medspillere og lagledere om hvordan gatefotballen, laget og det rundt bidrar til prestasjoner hos enkeltindivider.

Veksthistorie 1.

For to år siden trente han vekter på Level. Så møtte han en fra gatelaget i badstuen. Så kom de i prat om fotball, så sier han ene at han spiller for frelsesarmeen. Han nye, har samboer og sønn, og samboeren jobber, men han sliter med rus. Men han hadde lappen, til og med buss lappen. Men det blir for seriøst hvis han skal spille fotball på et organisert lag. Så han ble invitert til å delta på gatelaget. Fra den dagen han begynte hos oss på trening så kuttet han ut sitt misbruk. Han er en av de første som hjelper til med kjepler og baller på treninger, pakker bager. Men han sleit med å finne seg et yrke da, også fordi han er fra Litauen. Han ønsker å kjøre buss. Jeg tenkte jo, jeg kjenner ingen som kjører buss, så jeg spurte daglig leder, for jeg husker han hadde sagt han kjente noen som kjørte buss. Hun ringte da til denne personen. Det ble til et intervju – og det har resultert i at han nå har fast jobb som bussjåfør (...) Jeg blir litt satt ut, men ja, av og til sender han med hjerter, og forteller hvor takknemlig han er for dette. Det eneste jeg gjorde, var liksom bare det lille ekstra. Og alt dette skjedde jo løpet av under et år. Han sier det jo selv, det er ikke bare fotballen, men det kameratskapet som er rundt.

1.1 Bakgrunn for valgt tema

Gatelaget har betydd masse for meg, er utsagn jeg har hørt flere ganger i min jobb og i min tid som frivillig i Frelsesarmeen. Jeg deltok på gatefotball for første gang tilbake i 2014, den gang i gatefotballaget til Frelsesarmeen i Oslo. Personlig oppfyller jeg ikke kravene for å delta, men gjennom min jobb som sykepleier på Ullevål på den tiden, fikk jeg anledning til å bli med innlagte pasienter på trening. Jeg var aktiv i gatefotballen utenfor jobb også, fordi det gav meg så mye personlig, å delta i fellesskapet. Det var kun positivt og fokus på å ha det gøy. Det var noen annet enn det organiserte. Jeg flyttet så til Tønsberg i 2017. På dette tidspunktet hadde jeg allerede etablert relasjoner på tvers av i gatefotball miljøet, som gjorde at innpass til gatelaget i Tønsberg stod klar. Etter dette har jeg byttet jobb flere ganger, og har per i dag ingen kobling mellom egen jobb og gatefotballen, men regnes fortsatt som «en av gruppa».

En av spillerne på laget i Tønsberg, bekrefter den opplevelsen jeg sitter med – og hvordan det snakkes om gatefotball. Han sier

«Gatefotball er mer enn bare fotball, det er livet»

Men hvilken betydning har det egentlig? Jeg mistenker at mestringsstro som bygger opp til en prestasjon er stor del av utsagnet «*betydd masse for meg*». Jeg vil finne ut mer om dette. Sayed (2012) skriver om mer enn bare fotball, men hva er det egentlig. Hva mer er det? Hva er det som gjør at disse menneskene klarer å gjøre så enorme og unike prestasjoner i livene sine? Disse svarene håper jeg oppgaven skal belyse

1.2 Problemstilling

Det oppgaven ønsker å finne svar på er hvordan eller hvorfor spillere på gatefotballen i Tønsberg ofte lykkes eller presterer så bra. Det er flere som bruker gatefotballen som en viktig arena i sine liv på vei ut av rus, kriminalitet, psykisk uhelse eller andre utfordringer. Frelsesarmeens eget «ukeblad», Krigsropet, har flere artikler de senere år hvor gatefotballen i Tønsberg har blitt omtalt. Jeg har selv deltatt på gatefotball i mange år som frivillig og gjennom jobb, noe som har resultert i en antagelse og en følelse av at gatefotballen er et trygt sted å være. Dette bringer med videre inn på problemstillingen som er

Hvordan skapes vekst gjennom Frelsesarmeens gatefotball?

Jeg bruker vekst som en samlebetegnelse for fremgang, utvikling, prosesser og å vokse på noe.

For å besvare problemstillingen har jeg valgt flere delspørsmål som vil bidra til å løse hovedproblemstilling.

Handler det om psykologisk trygghet? Handler det om å skape noe? Handler det om å øke mestringstro? Hva handler det egentlig om? Oppgaven håper på å gi gode og utfyllende svar på dette, men gode refleksjoner og god empiri.

Forskningsspørsmål

- Kan det bidra til mestring på andre arenaer utenfor fotballen?
- Hvordan bidrar relasjonene i laget til at de presterer på andre områder?

Det er noe ved gatefotballen som ingen helt får tak i, ikke engang Frelsesarmeen.

Daglig leder var usikker på om han ønsket å finne ut av det.

1.3 Organisasjonen

Frelsesarmeen er en internasjonal kristen kirke, organisasjon og bevegelse hvor oppdraget er å forkynne og drive sosialt arbeid ses på som to sider av samme sak. Frelsesarmeen er tilstede i mer enn 130 land og over 170.000 tilhørere på verdensbasis. Frelsesarmeen skal gjennom inkluderende og rause møteplasser skape og bidra til sosialt engasjement, tro og tilhørighet. Frelsesarmeen har dørene åpne for alle barn og unge, voksen og gammel, og familier.

En sentral del av arbeidet til Frelsesarmeen er tilbud og tjenester til mennesker i vanskelig livssituasjoner. Det er fattigdom, ensomhet, rus, fengsel, omsorgssvikt, eller ofre for menneskehandel, arbeidsledige, arbeidsinnvandrere eller de som sliter psykisk (Frelsesarmeen 2022, s.3-6). Suppe, såpe og frelse – det er noe mange nordmenn har et forhold til og har sett flere steder rundt forbi i vårt land.

For Frelsesarmeen betyr dette mye. Det er tosidig, for arbeidet er sterkt knyttet til kristen tro og nestekjærighet. Samtidig er fokus på å se mennesket som helhet gjennom fysiske, psykiske, åndelige og sosiale behov (Frelsesarmeen 2017).

Suppe handler om de grunnleggende behovene, såpe om verdighet og selvspekt, og frelse uttrykker guds kjærlighet gjennom Jesus Kristus (Frelsesarmeen 2017, s 9).

2 TEORI

I dette kapittelet beskrives den teorien som er relevant for å svare på oppgavens problemstilling. Teorien beskrives gjennom to ulike typer av vekst, gjennom mestring og gjennom relasjoner. Teorien som er valgt er basert på innholdet i kurset «prestasjoner i organisasjoner» sammen med annen litteratur som beskriver vekst. Teorien har som mål å synliggjøre de elementer som bidrar til vekst for gatelaget i Tønsberg.

2.1 Vekst gjennom mestring

Psykologen Albert Bandura er mannen bak teorien om mestringstro (self-efficacy). Troen på egne krefter når en står ovenfor ulike utfordringer og oppgaver virker å ha sammenheng med opplevelse av kontroll og handlekraft over situasjonen. Bandura betrakter dette som essensielt for mennesket selvoppfatning. Det å ha tro på egen mestring er en forutsetning for å gjøre den innsatsen som trengs for å utføre endringer. Han definerte mestringstro «*som en persons tro på hans eller hennes evne til å lykkes med å utføre en bestemt oppgave*» (Heselin og Klehe 2006; Kaufmann og Kaufmann 2015, s.38).

Det er naturlig at mennesket har ulik mestringstro i ulike oppgaver. I gatefotballen kan det handle om mestringstro knyttet til den fysiske delen av å spille fotball eller det kan handle om den psykiske delen, om det selv. Det kan eksemplifiseres gjennom at en leder kan ha høy mestringstro når det kommer til tekniske løsninger og lav mestringstro når det gjelder utvikling av medarbeidere. Mestringstro er mer spesifikk enn selvtillit eller selvfølelse for graden av mestringstro kan også vises gjennom hvor effektivt du løser en oppgave. Mestringstro er ifølge Bandura ikke situasjonsspesifikk så derfor finnes det ikke noe enkelt standardisert måleverktøy for å måle mestringstro hos en person (Heselin og Klehe 2006).

Mestringstro, eller kapasiteten til å danne den, starter tidlig i barndommen når man opplever og gjøre ulike oppgaver, opplever eller situasjoner i livet. Som nevnt i innledningen er Gabriella et eksempel hvor mestringstro mulig ikke utviklet seg like godt, men tanke på hvilke forhold hun vokste opp i. Mestringstro utvikler seg gjennom hele livet ettersom en lærer nye saker, får nye ferdigheter,

erfaringer eller kunnskap. I følge Bandura er det 4 ulike hovedkilder til mestringsstro (Heselin og Klehe 2006; Bandura 2007; Bandura 1977).

Det første og det viktigste er egne mestringsopplevelser. Bandura hevdet at det mest effektive måten å utvikle mestringsstro på, er gjennom egne mestringsopplevelser. Det vil si at en oppgave du løser som blir vellykket styrker mestringsstroen. Dette kan også ha motsatt effekt, det at du ikke opplever å løse en oppgave eller ikke får det til, kan svekke din mestringsstro. Bandura mener også at det å sette seg mål og delmål er viktig. Et eksempel fra egen praksis er når du ankommer et rehabiliteringssenter etter ryggmargsskade, er det ikke naturlig at du kan gå alene dagen etter. Du må bryte opp hovedmålet i flere delmål. Etter hvert som delmål oppnås, styrkes mestringsstroen (Bandura 1977).

Det andre handler om vikarierende opplevelser. Det å se at andre lykkes, eller være vitne til at noen andre fullfører en oppgave eller grad, er en viktig kilde til mestringsstro (Bandura 1977). Flere av spillerne i gatelaget i Tønsberg har sluttet i gatelaget. De har sluttet av årsaker som går på at de har fått jobb, familie og forpliktelser som gjør at de ikke har tid til denne aktiviteten lenger. Dette er mestringsopplevelser som de gjenværende spillerne i gatelaget observerer. Bandura mener at det å se andre likesinnede, med det samme ønske om å nå et mål som deg selv, vil gjøre at du også tenker du har evnene til å mestre liknende aktiviteter og lykke med det (Bandura 1977).

Den tredje hovedkilden er verbal overtalelse. Bandura mener mennesker kan overtales til å tro at vi har evnene og ferdighetene som skal til for å lykkes. Verbal oppmuntring kan derfor få deg til å overvinne følelsen av tvil på deg selv (Bandura 1977). Gatelaget har en genuin positiv holdning, hvor alle tilbakemeldinger er oppmuntrende og positive. Verbal overtagelse bygger mestringsstro når respekterte ledere berømmer og oppmuntrer enkeltpersoner for deres kompetanse og evne til å forbedre deres effektivitet (Heselin og Klehe 2006).

Den siste hovedkilden er ifølge Bandura (1997) emosjonelle og psykiske tilstander. Det at dine egne reaksjoner på situasjoner og følelsesmessige reaksjoner spiller en så stor rolle i mestringsstro. Det er slik at hvordan du har det påvirker hva du tenker om dine egne evner. Hvordan humøret er, følelseslivet ditt, fysiske reaksjoner og nivå av stress kan alle påvirke dine personlige evner. Det er ikke de fysiske reaksjonene eller intensiteten av emosjoner som er viktig, men hvordan de tolkes og oppfattes. Mange av spillerne i gatelaget har ikke

nødvendigvis kjennskap til alle følelser, og heller ikke hvordan håndtere dem. Dette kan handle noe om at mange år av livet, der vi lærer oss å kjenne på følelser, er dempet eller kraftig forsterket med rusmidler. Spillerne i gatelaget har ikke nødvendigvis de samme forutsetningene som andre til å lære av og håndtere egne følelser. Ved å tolke gjør det at en kan lære av å redusere stress og at du kan løfte humøret i møte med utfordrende eller vanskelig situasjoner, bidrar til å forbedre mestringstroen (Bandura 1977).

Amabile og Kramer (2012) gjennomførte et flerårig forskningsprosjekt der de beskriver fremdriftsprinsippet (The progress principle). For hva er egentlig den beste måten å motivere folk til å gjøre kreativt arbeid? Amabile og Kramer skulle finne ut hva som gjorde at folk ble glade, motiverte, produktive og kreative i jobbene sine. 238 personer fikk i oppdrag å skrive dagbøker på slutten av arbeidsdagen gjennom et helt prosjekt. I dagboken skulle deltagerne beskrive deres indre arbeidsliv, det vil si den konstante strømmen av oppfatninger, følelser og motivasjon som de har opplevd gjennom arbeidsdagen. De skulle også dokumentere en hendelse som hadde skilt seg ut i løpet av dagen – som kunne være hva som helst i løpet av dagen. I analysen av de over 12000 dagbøkene fant Amabile og Kramer (2012) ut at av alle de positive hendelsene som skjer i løpet av dagene, skiller det seg en ting ut. Det er deltagerens mulighet til å gjøre fremskritt med meningsfylt arbeid. Det at folk konsekvent tar skritt fremover, selv de minste skrittene, i meningsfylt arbeid er mer kreative, engasjerte og produktive – samt at de har bedre relasjoner. I det store bildet har dette svært positiv innvirkning på deres arbeidsprestasjon. Det indre arbeidslivet er definert som sammenslutninger av oppfatninger, følelser og motivasjon som individer opplever når de reagerer på og gir mening om hendelser i arbeidshverdagen». Enten det er ansatte, kolleger, familie eller våre egne barn, skaper det å fremme positivt indre arbeidsliv lykkefølelse, samtidig som det motiverer til bedre prestasjoner (Amabile og Kramer 2012).

«Folks indre arbeidsliv påvirkes av svært mange hendelser, inkludert trigger som ikke skjer på jobben – som endringer i selskapets aksjekurs eller problemer i deres personlige liv. Men for det meste dreier indre arbeidsliv seg rundt de tre viktigste typene hendelser som skjer i organisasjoner» (Amabile og Kramer 2012, s. 84)

Amabile og Kramer (2012, s. 85) viser de tre viktigste påvirkningen til et indre arbeidsliv. Det starter med fremdriftsprinsippet som er nevnt tidligere i kapittelet

med hendelser som resultater i fremgang. Det neste er katalysatorfaktoren og det tredje er næringsstoffene. Disse beskrives i kapittel 2.2. Katalysatorer eller handlinger som påvirker arbeidet og hendelser som påvirker mennesker, er kraftige fordi selv om de bidrar til fremgang, og selv før det, bidrar de til positivt indre arbeidsliv. Dette er handlinger som vi alle kan gjøre for å bidra til fremgang og positivt indre arbeidsliv. Amabile og Kramer (2012) trekker frem de syv viktigste katalysatorene.

- Sette klare **mål**, vite hvor du skal og hvorfor
- Tillate **autonomi** – selvledelse skaper drivkraft
- Gi **ressurser** – å ha de rette verktøyene vil gjøre oppgavene med morsomme og effektive.
- Gi nok **tid**, ikke for lang eller for kort. Konstant tidspress er ødeleggende og lite tidspress bidrar til kjedsomhet.
- **Hjelp** med arbeidet – Av og til trenger alle ny informasjon eller læring vi ikke har
- **Lære** av suksesser og problemer – bidra til en ikke-dømmende holdning som bygger psykologisk trygghet
- Å la **ideer** flyte – god kommunikasjon uten negativitet

For å utvikle positivt indre arbeidsliv anbefaler Amabile og Kramer (2012) å skrive dagbøker selv. De forteller også at spørsmålene de brukte i studien kan brukes som et utgangspunkt for test ut.

- Hvilke hendelser skiller seg ut i tankene dine fra denne arbeidsdagen, og hvordan påvirket det ditt indre arbeidsliv?
- Hvilken fremgang gjorde du og hvordan påvirket det ditt indre arbeidsliv?
- Hvilke næringer og katalysatorer støttet du og arbeidet på i dag? Hvordan kan du opprettholde de i morgen?
- Hvilken ene ting kan du gjøre fremskritt med i viktige arbeid i morgen?
- Hvilke tilbakeslag hadde du i dag? Og hvordan påvirket det ditt indre arbeidsliv?

En kollega i helseforetaket holdt et innlegg for meg og mine ansatte. Hun fortalte om pasientenes drømmesykehus (Mjøsund 2020). Hun introduserte oss for

begrepet salutogenese som begrep innen mestring av helse. Dette er et bredere begrep og belyser flere områder innen livsmestring.

Teorien om salutogenese er utviklet av Antonovsky og betyr tilblivelse av helse (Langeland 2012; Mjøsund 2020). I teorien legges det vekt på at en kan bidra til å øke en persons helse og velvære gjennom å styrke ens ressurser. I dette er opplevelse av sammenheng et sentralt begrep. Opplevelse av sammenheng handler om begripelighet, håndterbarhet og mening. Begripelighet handler om måten en oppfatter indre og ytre stimuli på. Håndterbarhet handler om en har personlig indre ressurser til å møte forventninger fra en selv og omgivelsene. Mening er den viktigste komponenten. Dette handler om hvorvidt personen selv føler at situasjoner i livet og lever i sin helhet gir mening. Teorien om salutogenese viser til personlige og kollektive mestringsressurser som kan øke en persons evne til å mestre spenning i krevende situasjoner. Ressurser for mestring er blant annet kultur, sosial støtte, verdier, mestringsstrategier og identitet. Dette er ressurser som også kommer til syne i gatefotballen og ikke minst i Frelsesarmeen som organisasjon.

Målet med salutogen tilnærming er at personen skal oppleve økt innsikt i sin egen mestringsevne, gjennom å øke bevissthet og sitt eget potensiale, hvilke indre og ytre ressurser vedkommende har, samt øke evnen til å bruke de i passende utfordringer (Langeland 2012, s.208-214).

2.2 Vekst gjennom relasjoner

Øyvind Kvalnes deler sin definisjon av ytringsklima i sin podcast. Han forteller dette handler om hvordan mennesker snakker sammen (Kvalnes 2023). Dette er for meg tett knyttet opp mot relasjoner. For meg betyr det hvordan vi er mot hverandre og hvordan våre handlinger, holdninger og språk påvirker samhandlingen mellom individer. Både i livet og gjennom jobb er begrepet psykologisk trygghet oftere og oftere brukt. Blant annet har det vært tema på flere ulike ledersamlinger i eget arbeidsliv. «Psykologisk trygghet» får over 660.000 treff på Google. Til sammenlikning har begrepet «miljøterapi» som er Norges mest brukte behandlingsform i helse- og sosialsektoren kun 74.000 treff (Googlesøk utført 07.04.2023). Dette sier meg noe om hvor ofte begrepet brukes. Øyvind Kvalnes referer til Emy Edmondson (2022, s.66) som definerer psykologisk trygghet som en tilstand der folk opplever at kan si sin mening og

komme med motforestillinger uten å frykte sanksjoner. Mørk (2019) henviser også til Edmondson, men legger til at definisjonen inneholder både formelle og uformelle sanksjoner ved å ta mellommenneskelig risiko.

En arbeidsplass som har stor grad av psykologisk trygghet er ikke det samme som en arbeidsplass hvor det er gøy eller koselig. Den tryggheten vi snakker om er den tryggheten som skaper grunnlag for verbale sammenstøt og gnisninger. Friksjon er noe som verdsettes på arbeidsplassen, fordi dette er en grunnstein for positiv utvikling. Utenforstående kan oppleve det som skremmende eller utrygt når personer er dypt uenige og snakker hardt mot hverandre, samtidig som de er på god fot etterpå (Mørk 2019; Kvalnes 2022). Psykologisk trygghet eksisterer på gruppenivå.

Mørk (2019) trekker frem fire særlige årsaker knyttet til helse, hvor det oppleves som vanskelig utfordrende med etablering av psykologisk trygghet. Det handler om frykt for å bli oppfattet som ignorant, inkompetent, negativ og forstyrrende. Hva skal til for å skape psykologisk trygghet?

Kvalnes (2022) viser til to ulike modeller. Den ene er hans egen (s.16), den andre er hentet fra Emy Edmondson (s.67). Kvalnes' egen modell tar utgangspunkt i at en leder ønsker å bygge eller styrke ytringsklimaet rundt seg. Ytringsklima kan ses som en kultur med stor takhøyde for meningsutveksling. Dette gjøres gjennom tre trinn, hvor det begynner med at leder inviterer til å gi kritiske tilbakemeldinger. Det følges opp med at leder er tilstede og mottar disse og avsluttes med at leder viser anerkjennelse og takknemlighet for at de ytrer seg kritisk (Kvalnes 2019, s. 16). Det er viktig at ledere gjennomgående responderer på en respektfull og konstruktiv måte (Mørk 2019).

Kvalnes (2019, s. 67) viser til Edmondson's tre trinn for å etablere psykologisk trygghet. Start med å sette scenen; informere om at dette er noe vi skal få til sammen som lag. Det andre handler om å invitere til aktivitet; for å få til dette må vi ha engasjerte og ærlige tilbakemeldinger. Det tredje steget om å verdsette engasjement; på en vennlig måte takk for bidrag og uttrykke personlige motforestillinger.

En forutsetning for å etablere psykologisk trygghet er at mottakere av tilbakemeldinger er moden nok til å håndtere dette uten å gå i vranglås eller kjenne seg angrepet.

Et kjennetegn ved psykologisk trygghet er når folk jevnt over i gruppen kan ta orden, si ifra og uttrykke sin mening uten at det er frykt for ulike sanksjoner. Et

godt eksempel er når en som er ny på jobben tør å si ifra om rutiner som ikke fungerer – hvor leder responderer i plenum og verdsetter tilbakemeldingen. Kvalnes (2022, s. 73) viser igjen til Edmondson og modell for hvordan en kan måle psykologisk trygghet i en gruppe. Listen kan brukes for å finne ut om organisasjonen eller laget kjennetegnes av psykologisk trygghet. Listen er såpass relevant for oppgaven at den gjengis i sin helhet (Kvalnes 2022, s 73).

1. Hvis jeg gjør feil på dette laget, brukes det mot meg
2. Medlemmene på dette laget er i stand til å ta opp problemer og tøffe temaer
3. Folk på dette laget avviser av og til andre fordi de er annerledes
4. Det er trygt å ta sjanser i laget
5. Det er vanskelig å spørre andre medlemmer om hjelp på dette laget
6. Ingen på dette laget ville med vilje oppføre seg på en måte som undergraver min innsats
7. Når jeg jobber med medlemmer på dette laget, blir mine unike egenskaper og talenter verdsatt og utnyttet.

Grunnen til at listen vurderes relevant er fordi det kan ses i sammenheng med vekst i gatelaget, og hvordan psykologisk trygghet kan kjennetegnes i laget.

I kapittel 2.1 ble Amabile og Kramer's (2012) to første to første pådrivere til et viktig indre arbeidsliv presentert. Den siste biten i det bildet som bidrar til positivt indre arbeidsliv er næringsfaktoren. De fire viktigste næringsstoffene til å utvikle positivt indre arbeidsliv er;

- **Respekt** – annerkjennelse, ærlighet og høflighet
- **Oppmuntring** – entusiasme, uttrykk for tillit,
- **Emosjonell støtte** – folk føler seg mer tilknyttet når følelsene dere blir validert av empati
- **Tilknytning** – handlinger som utvikler tillit, verdsettelse og hengivenhet

I forelesning 20. september 2022 ved Arne Carlsen på BI, er første gang jeg ble introdusert for begrepet høykvalitetsforbindelser. Han viste frem en oversikt over empirisk forskning om høykvalitetsforbindelser som viste at dette bidrar til psykologisk trygghet, er gunstig for læring, positivt assosiert til prestasjoner i team, høyere grad av motivasjon og engasjement og følt verdighet for å nevne noe. Han trakk frem Jane Dutton som gurun bak begrepet. Hun beskriver en høykvalitetsforbindelse der det er gjensidig tillit, positiv annerkjennelse og aktivt engasjement fra begge parter (Dutton 2003). Dutton (2003) trekker fram 5 strategier for utvikling av høykvalitetsforbindelser. Å være genuin, å lytte aktivt, å demonstrerer tilværelse, å kommunisere inviterende og å kommunisere

bekreftende. Mange av møtene og forbindelsene i gatelaget er av høy kvalitet. Mitt inntrykk er at Dutton sine 5 strategier er godt implementert for den funksjonen gatelaget har.

Frelsesarmeen som organisasjon er tydelig på at de vil bidra til at mennesker får det bedre. Suppe, såpe og frelse er nevnt i kapittel 1.3. De tre ordene beskriver hva Frelsesarmeen gir og hva de får tilbake. Adam Grant (2014) skriver at det stor ulikhet i hvor mye vi mennesker er ute etter å få eller å gi. Han sier at de som opplever suksess har tre ting til felles; motivasjon, evne og mulighet. Han forteller at det er to typer mennesker vi møter i arbeid. Det er de som personlig vil vinne mest på det selv og de som vil bidra, uten på tenke på hva de får selv. Dette er mennesketyper jeg kjenner igjen fra gatefotballen. Ikke nødvendigvis fra Tønsberg, men fra turneringer om samlinger med andre gatelag. Det er ikke uvanlig å møte spillere som er mer opptatt av hva de kan få, hvilken vinning det har for de selv eller at de setter egne interesser foran andres. Det kan handle om at de ser på gatefotballen som en konkurransearena der den beste skal vinne, eller fordi de har hatt det såpass tøft i livet at de tenker de må ta vare på seg selv først for å overleve. Dette er hva Grant (2014) kaller for taere.

Motsatsen til taere er givere. Tidligere leder av gatelaget i Tønsberg er en typisk giver. Han ville gi mer enn han fikk. Han var opptatt av hva han kunne gjøre for spillere, fremfor hva spillere kunne gjøre for han. Grant sier at givere er sjeldne, men trekker frem eksempler som Mor Teresa. Det kan tenkes at det er flere givere enn gjennomsnittet i Frelsesarmeens grunnet deres visjon og kongstanker om å hjelpe mennesker. Kanskje er det slik at Frelsesarmeen er en organisasjon bestående av mange givere. Dog tror jeg at de aller fleste spillere i gatelaget er det Grant (2014) omtaler som matchere, en mellomting mellom giver og taer. Mine observasjoner, informasjon fra informanter og erfaring med gatefotball tilsier at de fleste spillere er opptatt av en balanse mellom å gi og å få. Matchernes hovedprinsipp er ifølge Grant (2014) rettferdighet og at relasjonen baseres på likeverdig utveksling.

3 METODE

3.1 Beskrivelse av gatefotball som forskningskontekst

Svein S. Andersen (2013) definerer et case til å være en organisasjon, beslutninger, hen handling, en prosedyre eller et utsagn. I denne oppgaven er case både en organisasjon og et utsagt eller påstand. Jeg påstår at Frelsesarmeen i Tønsberg, gjennom gatelaget, skaper nye muligheter for mennesker som har eller har hatt ulike utfordringer i livet. Case er ikke bare teori eller empiri, men det resulterer i en forskningsprosess (Andersen 2013). I denne studien er det lagt vekt på en kvalitativ metode med semistrukturerte intervjuer. Et kvalitativt forskningsintervju produseres kunnskap gjennom sosial interaksjon mellom intervjuer og intervjuperson (Kvale og Brinkmann 2015, s.83). Når denne sosiale interaksjonen forgår, gjøres det gjennom et semistrukturert intervju. Det vil si en planlagt og fleksibel dialog hvor formålet er å innhente intervjupersonens innblikk og erfaringer på de fortolkninger og fenomener som blir beskrevet (Kvale og Brinkmann 2015 s. 357).

Casestudier har den store fordelen av å trekke ut meningen i komplekse sammenhenger. I likhet med hvordan Andersen (2013) forklarer casestudier, bruker denne oppgaven kjente begreper og teorier for å forstå og forklare caset. Dette er også en metode jeg er kjent med fra tidligere. Det er også lagt vekt på observasjoner og dialoger som er gjort under deltagelse på gatefotballen treninger. Metode sier noe om hvilke fremgangsmåte som brukt for å innhente informasjon til oppgaven (Kvale og Brinkmann 2019).

3.1.1 Gatefotballens opprinnelse

Gatefotballen oppstod i 2002. To karer fra Skottland hadde vært på internasjonal konferanse om hjemløshet. De hadde begge et ønske om brukermedvirkning, men fikk beskjed fra lederne av konferansen at språkbarrieren ble for stor. Disse to karene fant deretter språket som alle kan, språket uten ord. De fant fotballen. Det språket alle som er interessert i fotball forstår. Første verdensmesterskap ble arrangert et drøyt år etter og siden har ballen rullet. Det har utviklet seg til å være over 70 nasjoner som driver med gatefotball. Størst er det i Mexico, der det er over 25.000 aktive spillere (Frelsesarmeen 2017).

3.1.2 Gatefotballen i Norge

Sayed (2012) forteller hvordan landslagssjef Rune Isegran for første gang tok initiativ til – og sørget for norsk deltagelse i verdensmesterskapet. Erfaringene fra deltagelse i verdensmesterskapet ble tatt med videre inn i møter på tvers av fylkesgrensene i Norge. Det ble tydelig kommunisert at gatefotball kan være et godt verktøy for å hjelpe mennesker med ulike fysiske, psykiske eller sosiale vansker. Dette medførte at det vokste frem og ble organisert egne gatelag flere steder i Norge.

Rune Isegran (Personlig kommunikasjon 27. februar 2023) er nasjonal koordinator og landslagstrener for gatelangslaget. Han ble spurt om omfanget av gatefotball i Norge i dag og litt om hans tanker rundt gatefotball. Rune Isegran forteller det er omlag 750 herrer og 150 damer årlig innom Frelsesarmeens gatefotball. Lagene trener i gjennomsnitt 2 ganger i uken. Oppmøte på trening ligger i snitt på mellom 10 og 12 spillere. Han forteller videre at de ikke har noen sikre tall på hvor mange som opplever at livet blir bedre, men det er en god pekepinn i retning av hvor mange timer hver enkelt spiller legger ned i sitt nye og rusfrie miljø.

Gatefotball i Norge i dag, så er det omtrent 25 lokale prosjekter/klubber fra Harstad i nord, til Mandal i sør. I NM deltar omtrent 30 herrelag og rundt 10 damelag hvert år. I tillegg har jo fotballforbundet satt i gang sin egen variant - «Fotballstiftelsen».

3.1.3 Gatefotball i Tønsberg

Gatefotballen har hatt fotfeste i Tønsberg de siste 11 årene (Skaperverket kafe 2022). Det var tidligere leder og initiativtaker til gatefotballen, miljøterapeut Bertel Hjortland som tok ballen fatt. Fotballen kom på banen etter innspill fra en bruker som ønsket å spille fotball. I 2014 klarte Tønsberg å stille lag i NM. 3 år senere arrangerte Tønsberg selv NM med massiv deltagelse fra hele landet. Hjortland forteller at samarbeid og mottagelse i byen har vært enestående – og legger til at han tror det er fordi mange, om ikke alle, kjenner eller vet om en som sliter og hvor gatefotball kunne vært et fint sted å være (Frelsesarmeen 2017). Bertel mener gatefotballen i Tønsberg har en naturlig kobling mellom mestring, aktivitet og fellesskap. Hjortland forteller i Gatefotballmagasinet (2017, s.32)

«Folk forstår det fungerer. I tillegg har vi fått mange tilbakemeldinger etter NM i 2017. Folk er overrasket over nivået. Det er ikke slitne folk med knekk i beina som spiller. Vi bryter fordommer. Fotballen hjelper i perioder du faller utenfor, til å nærme deg samfunnet og tro på egendeltagelse. Så får også samfunnet tro på at de kan delta. Gjennom fotballen oppdager man at dette er helt vanlig folk»

For de fleste av spillerne handler det om å bli trodd på, kunne delta, oppleve mestring, ha det gøy, få muligheter og bygge nettverk. Dette gjøres gjennom tålmodig og målrettet miljøarbeid, som skaper en arena for dette. Dette gir igjen grunnlag for en positiv endring for spiller på gatelaget i Tønsberg. Dette gjør aktivitet til mer enn bare en aktivitet (Skaperverket kafe 2022).

Lederen av gatefotballen forteller i intervju at det er få regler i gatelaget. Han sier

«Jeg har kun to regler for gatefotballen. Jeg og daglig leder i Frelsesarmeen er ikke helt enige om dette, men det er viktig for meg og for gruppa et vi har kun disse to. Det første er at du ikke skal komme på trening i ruset tilstand. Det er klart at noen kan drikke alkohol eller røyke hasj i helgen, men på trening skal det ikke være synlig for de andre. Den andre reglen er at du skal vise normal folkeskikk»

Med kun få regler – og et verdisyn i bunn som gjennomsyrrer organisasjonen – er grunnlaget for gatefotballen lagt.

3.2 Utvalgsmetode

For å få tilgang til organisasjonen tok jeg kontakt med daglig leder i Frelsesarmeen Rusomsorg i Tønsberg. Vi ble enige om at møte for å diskutere hva oppgaven kunne bety for Frelsesarmeen, hvordan oppgaven kunne brukes slik at Frelsesarmeen kunne hente ut gevinster og for å få tillatelse til å skrive oppgaven om dette tema. Da jeg selv har deltatt i aktiviteten gatefotball i en årrekke hadde jeg en plan for hvem og hvor jeg skulle begynne.

Opgaven har tatt utgangspunkt i kun et gatelag, nemlig gatelaget i Tønsberg. Fra egen erfaring som behandler og terapeut i sykehus, som deltager og frivillig i gatefotballen, vet jeg at det er mange som har utført enorme prestasjoner i eget liv – og at gatefotballen har vært en arena de ofte har nevnt som «det som utgjorde en forskjell». Opgaven inkluderer både spillere og ledere i gatefotballen. Opgaven

bruker også daglig leder i Frelsesarmeens rusomsorg som informant i oppgaven. Dette primært for å få tillatelse til å skrive oppgaven, samtidig som å få det overordnede blikket over organisasjonen.

3.3 Datainnsamling

Som nevnt i kapittel 3.5 er gatefotballen er tilbud til en målgruppe hvor trygghet er viktig for å oppgi informasjon. Det er ikke alltid like lett å oppgi informasjon som kan oppleves sårbar eller veldig personlig. Spørsmålene i intervjuguiden (vedlegg) er kun vinklet med positivt fortegn. Dette er en helt bevisst handling for å unngå at intervjuene går ned i det personlige og vanskelige for det enkelte menneske. Alle spillere ble invitert til Frelsesarmeens egen kafe for å delta i oppgaven. Dette ble de gjort gjennom at jeg selv deltok på treninger og inviterte de og et innlegg som ble publisert på en lukket gruppe på sosialt medium. Innlegget og invitasjonen var slik

«Hei dere,

Jeg tar mastergrad i ledelse på BI i Oslo. Jeg skriver nå oppgave om gatefotballen i Tønsberg. Fokuset i oppgaven er kun rettet mot mestring og det positive med gatefotball. Jeg har snakket med noen av dere, men jeg trenger flere som vil snakke med meg. Jeg sitter på Skaperverket på torsdag, fra 10-14, vil du ta en prat med meg da, så setter jeg utrolig stor pris på det! Vi kan gjerne snakke sammen i gruppe også.

Takk for at jeg får lov til å skrive oppgave om en fantastisk flott gruppe mennesker.

Vennlig hilsen»

I tabellen under vises en oversikt over hvem som har deltatt i oppgaven og når informasjon ble hentet inn. Det er også en kolonne med forklaring som brukes der det er behov for det. Denne tabellen er det første som ble opprettet i oppgaven, slik at den kunne fylles ut kontinuerlig.

Tabell 1. Viser oversikt over fra hvem, når og hvorfor jeg har hentet den informasjonen som er brukt i oppgaven.

Hvem	Når	Hvorfor
Daglig leder	2.12.2022	Få tilgang til organisasjon og mulighet til å studere organisasjonen
Nasjonal koordinator/ landslagstrener	27.02.2023	Intervju
Trener 1 Gatefotball	24.2.2023	Intervju
Spiller 1	23.3.2023	Intervju
Spiller 2	23.3.2023	Intervju
Deltagelse på trening (observasjon)	13.3.2023 20.3.2023 27.3.2023 3.4.2023	Observere deltagelse, samspill, relasjoner, uformelle samtaler.
Spillergruppen m/ ledelse	09.05.2023	Presentasjon av oppgave før innlevering

Trener i gatefotballen er også tidligere spiller selv. De to spillerne ble intervjuet sammen. Begge ble gitt mulighet til å være i gruppe eller alene. Som gruppe svarte de på spørsmål på tur, og virket å hjelpe hverandre med utfyllende svar. Gjennom flere treninger har jeg snakket med flere av de andre trenerne i gatelaget, flere spillere og støttepersoner. Jeg har informert på treninger at jeg skriver oppgave og at dette er en arena for å samle informasjon og observasjoner. De fleste skal være klar over at oppgaven blir skrevet. Det har blitt gitt informasjon om i starten av treningene.

Etter hver trening er det skrevet et kort sammendrag av de observasjonene som ble gjort. Dette med inspirasjon var første samling på kurset der vi ble oppfordret til å føre læringslogg etter hver samling. Dette tok jeg med meg videre ut i praksis og førte observasjonslogg etter hver trening. Fokuset var å finne det som var bra på denne treningen? Observerte jeg noe eller noen som utmerket seg i positiv grad? Hva skjedde før under og etter trening?

For å kunne beskrive organisasjonen best mulig, har jeg ved to anledninger oppsøkt Skaperverket Kafe i Tønsberg. Dette er en kafe drevet av Frelsesarmeen i Tønsberg og hvor flere av gatefotball aktiviteten pågår. Her har jeg fortalt hva jeg har skrivet om og blitt supplert med brosjyrer og hefter som beskriver store deler av Frelsesarmeen og da særlig gatefotballen.

I forbindelse med avslutning av oppgaven inviterte jeg gatelaget og Frelsesarmeen i Tønsberg til en presentasjon av oppgaven. Jeg gjorde avtale med lagleder og daglig leder i Frelsesarmeen i Tønsberg, samtidig som jeg inviterte spillere til å delta gjennom et innlegg på lukket gruppe i sosiale medier. Jeg skrive følgende tekst

«Hei dere, Jeg har, som tidligere nevnt, skrevet oppgave om gatefotballen i Tønsberg. Jeg ønsker å formidle innholdet, funn og diskusjoner fra min lille studie av dere, til dere. Dette skjer på Skaperverket Kafe tirsdag 9. mai klokken 10.00. Håper flere har anledning. Mvh.»

I gjennomgang av oppgaven deltok det 14 deltagere fra gatefotballen og fra Frelsesarmeen. De fikk innsikt i hvorfor oppgaven ble laget, hvilke funn oppgaven har og hva funnene betyr. De fremmøtte kjente seg igjen i hvilke funn som er gjort. De likte godt overskriftene som samlet funnene, og at dette hadde klare trekk til hvordan de selv tenker om gatefotballen. De ville se ytterligere på hvordan dette kunne brukes best mulig for organisasjon. Det ble publisert et innlegg fra Frelsesarmeens i sosiale medier i etterkant av presentasjonen.

3.4 Fra analyse til funn

Fra analyse til funn handler om tolkning og forklaring. I enkelte tilfeller kan målet være å klargjøre den kulturelle betydningen av et fenomen (Andersen 2013). I denne oppgaven betydningen av gatefotballen og det som medfølger ved å være spiller eller lagleder der.

Andersen (2013) skriver at ambisjonen er å forklare hvordan bestemte prosesser skaper et gitt utfall med stor vekt på hvordan informanter selv opplever sin rolle. I den grad tolkning og forklaringer knyttet til felles betegnelser, må de gjelde klasser av fenomener. I analyse av de data jeg satt med etter intervjuer, ble det gjennomført systematisk analytisk teknikk, ad hoc. Kvale og Brinkmann (2015, s.264) beskriver ad hoc teknikker som nyttige for å skal mening i kvalitative

tekster, ordnet fra det beskrivende til det forklarende, og fra det konkrete til det abstrakte. Med utgangspunkt i intervjuguide laget jeg temaer og klynger, hvor jeg plasserte sitater og tekster fra intervjuene som beskrive det aktuelle tema, se kapittel 4. Å legge merke til mønstre, tema og klyngedannelse kan bidra til at analytikeren ser «hva som hører sammen» (Kvale og Brinkmann 2015, s.264). Alle intervjuer med informanter ble tatt opp i taleopptak. Kvalitet på lyd var noe varierende, grunnet veiarbeid utenfor opptakssted.

3.6 Metodekritikk

Kvale og Brinkmann (2015, s.108) tar opp forskningens uavhengighet og at den kan påvirkes nedenfra og ovenfra, samt fra deltagere. Tilknytning til en av gruppene kan få forskeren til å ignorere visse resultater og legge vekt på andre, på bekostning av en fullstendig og nøytral undersøkelse av fenomen som mulig. Jeg har gjennom flere år være frivillig i Frelsesarmeen og har selv vært deltager på gatefotball. Jeg har også gjennom tidligere arbeidsforhold hatt frelsesarmeen som nær samarbeidspartner. Disse koblingene mellom forsker og deltagere i oppgaven kan ha betydning for hvilke svar som ble gitt i intervjuer. Kvale og Brinkmann (2019, s. 356) definerer objektivitet som evnen til å overveie eller presentere kjensgjerninger uten å la seg påvirke av personlig meninger eller følelser. Grunnet min personlig deltagelse i gatefotball i snart 10 år, i flere norske byer, har jeg en unik kjennskap og kunnskap om tilbudet. Jeg har også kjennskap til utvalgsgruppen av spillere fra min arbeidsplass – og er genuint interessert og opptatt av ideen om gatefotball. Dette kan ha påvirket min oppgave i den grad jeg ikke alltid klarer å være totalt objektiv. Jeg kan også være kritisk til det å bruke en treningsarena som observasjonsarena. Grunnen til dette er at jeg selv også er spiller og deltar i treningen, noe som gjør en mindre mottakelig for informasjon.

4 FUNN/ RESULTATER

Tabell 2, 3, 4, 5 vises det hvordan det ble arbeidet med å lage temaer og klynger, og hvordan jeg således plasserte sitater og tekster under for å skape sammenheng for dette funnet

Tabell 2

	Velkommen skal du være
Spillere	Ble inkludert, noen nå meg, kom tilbake etter to år – og alt var som før. «så hyggelig å se deg», «som jeg sier til alle» «gjør lite forskjell»
Ledere	Å ta imot nye er viktig, men like viktig at de kommer tilbake.
Fra observasjon	Lagleder og de «mest rutinerte» spillerne håndhilser på nye.
funn	Ivaretagelse, sosial støtte, høykvalitetsforbindelser, veivisning,

Tabell 3

	Laget betyr mer enn fotballen
Spillere	«vi bygger laget gjennom flere ulike aktiviteter sammen». Vi er som en familie, gatefotballen er livet.
Ledere	Gir tilbud om arenaer hver dag. Kommuniserer gjennom lukket/ eksklusiv gruppe. Jeg er der. Fortelling om dame i laget.
Fra observasjon	Flere arenaer, sosialt, julebord, turer, treninger på andre arenaer
Funn	Relasjoner, salutogenese, team, tilhørighet,

Tabell 4

	En trygg havn
Spillere	Noen så meg, gav meg oppmerksomhet. Jeg får være den jeg er. Jeg trener ikke være noen andre enn meg selv.
Ledere	Få regler, du skal få lov til å være deg selv. Vær rusfri og vis folkeskikk, så er du velkommen! Du er alltid velkommen tilbake.
Fra observasjon	Det kan være høy temperatur under treninger, det har vært direkte og konfronterende tilbakemeldinger, men etter treningen er alle venner. Det gis massivt positiv feedback til de som ikke har det beste fotballferdighetsnivået.

Funn	Trygghet, relasjoner, veivisning,
------	-----------------------------------

Tabell 5

	En arena for mestringsopplevelser
Spillere	Vi bygger hverandre opp, vi er positive, vi skyter av det du ikke får til, når folk slutter av rette grunner, er det en ekstrem mestringstro
Ledere	Gir ansvar til andre, mange arenaer utenfor fotballen
Fra observasjon	De heier på hverandre og utelukkende positive tilbakemeldinger på trening. Deling av erfaringer og kunnskap i spillepauser.
Funn	Bandura om mestringstro, The progress Principle, positivt orientert utviklingsarbeid

4.1 Velkommen skal du være

Velkommen skal du være handler om hvordan du blitt tatt imot, hvordan gatefotballen bidrar til at du kommer tilbake, hvordan gatefotballen bygger forbilder og hvordan du tar med læring utenfor gatefotballens arenaer.

For å kunne ta del i gatefotballen må du får få kjennskap til det og hvordan det fungerer. Hvordan kommer egentlig folk i kontakt med gatefotball hvis du ikke kjenner konseptet eller Frelsesarmeen fra tidligere. En spiller forteller hvordan de kom i kontakt med gatefotballen og hvordan de ble en del av gruppen.

Jeg spilte fotball på et oldboys lag, men hadde en venninne som spilte innebandy. Frelsesarmeens hadde et tilbud om innebandy. Der møtte jeg Bertel. Han lurte på om jeg ville prøve fotball også. I løpet av samme uke var jeg på gatefotballtrening.

Bertel er tidligere lagleder av gatefotballen og var med fra oppstarten av gatelaget. Han var fast ansatt i Frelsesarmeen med ansvar for blant annet gatefotballen. En annen spiller forteller at han ble rekruttert gjennom en venn som spilte gatefotball, og som anbefalte han å teste ut konseptet. Han forteller

Den åpenheten og den velkomsten man får når man blir tatt imot med åpne armer. Det er ikke noe spørsmål om hvem er du, hva har du drevet på med, hvorfor er du her. Det er mer sånn: så fint du er her- Bli med!

Det var det som gjorde det for meg – bli møtte med et åpent sinn liksom. 1. 2. og 3. møte hvor du blir møtt på samme måten, med åpenhet, med iver, med spørsmål om at «du kommer tilbake igjen?» «vi ser deg neste gang?» det var ikke noe spørsmål en gang. Du tilhører her – og vi tar vare på deg.

Noe av det som beskrives her er det første møte, eller det avgjørende førsteinntrykket. Det handler om at alle er velkommen. Det store spørsmålet er når du får denne velkomsten første gang, hva gjør det med deg som person – at du blir sett og lyttet til, og at noen virker genuint interessert i deg. Det som gjorde at den ene kom tilbake etter første trening beskriver han slik

Bertel drev også med innebandy – og Bertel er en fantastisk person som man kjenner at, han er interessert i å ha meg med. Han er ikke interessert i hva som har skjedd før, han inkluderer meg. Det var ikke sånn i fellesskap – det var personlig, han sa noe sånn som «det hadde vært kjempe koselig om du hadde hatt lyst til å være med på gatefotballen, hvis du har lyst til det. Genuint glede for meg at noen spurte meg direkte – i stedet for kom hvis du vil. Det var det personlig greia som gjorde det for meg».

For noen andre kan det handle om informasjon om hva gatefotball er, hvilke aktiviteter finnes, er det bare for de som tror på gud, eller er alle velkommen? Den andre spilleren legger til at det med informasjon om organisasjonen spilt en viktig rolle

Samtidig fant jeg ut hva Frelsesarmeen drev på med, hvorfor hadde de tilbudet- hvorfor var dette et tilbud til meg. At dette var en samling av mennesker som vært hadde vært et sted i livet de ikke hadde lyst til å være lenger – men komme seg ut at det. Det gjør det mer spennende - og så hva de klarer å gjøre med oss.

Dette var noe av det spillerne forteller om i sitt første møte med gatefotballen. Laglederen forteller at han gjør det på en litt annen måte enn hva Bertel gjorde tidligere, men med stort fokus på det første møtet.

Jeg gjør det på en litt annen måte enn Bertel. Alle som kommer dit første gangen, må kjenne på en opplevelse av at det er ordentlig. Og trygt. Ja, det viktigste er at man føler seg velkommen første gangen. Ja. Jeg kan kjenne på alle de som har helt nye da, og det gjelder jo også for de som ikke har rusbakgrunn, men spesielt de da, ikke sant? Dette også spesielt jentene, tradisjonelt og mye mer angst og sånn, men det det første møtet er viktig.

Det er som regel lagleder som har dialog med nye spillere som kommer til trening for første gang. Det er også lagleder som har dialog med kommuner og andre i støtteapparatet og formidler hvordan gatefotballen er. Laglederen forteller videre

hvilke bevisste valg han tar og hvordan det har utviklet seg til å bli en automatikk i hvordan han tar imot nye spillere. Det er

De fleste som kommer er nervøse og usikre, selvfølgelig for de det er nye mennesker. Mange tenker at de ikke er gode nok og sånn. Jeg som person er aldri den som går og hilser først og sånn, jeg rakk aldri opp hånda i klasse og satt foran, hvis du skjønner hva jeg mener. Men i rollen som trener er det første jeg gjør å gå rett bort å hilse på de nye. Så ser jeg på kroppsspråket til den nye hvordan de syntes det er å være på trening og så prater jeg gjerne litt med dem. Uten å legge noe press. Det er flere som kommer første gangen og det eneste de vil er å se på. Jeg maser ikke. Ikke et sekund – for det kan være nok til at de ikke kommer tilbake. Og så er jeg veldig bevisst på, at hvis de skal være med å spille første gangen, så er det jeg som triller ball med den personen i starten, så de føler seg trygge. Faren er at alle står og spiller med noen, og at de nye ikke finner sin plass. Derfor er det første møte så viktig. Jeg har gjort det så mange ganger, at det bare faller med naturlig å gjøre når det kommer nye.

Måten gatelaget tar imot nye spillere på fremstår ganske unik. Det er felles forståelse mellom spillere og ledere om hvordan de vil ta imot nye spillere. Noen som skiller seg ut fra hvordan jeg tenker om egen arbeidsplass, er hvordan spillerne ser på seg selv som forbilder – og at de ved å ta godt imot nye spillere og hvordan det påvirker dem.

En spiller sier

Ja, jeg er et forbilde, det at jeg skal være en ambassadør for gatefotballen og at det jeg gjør vil bli sett på som «det gjør frelsesarmeen, det gjør gatefotballen». Så hvis jeg er positiv, så får de et bedre syn på hvordan gatefotballen er.

En annen spiller sier det slik

De får et bedre syn på hvordan de skal ta imot nestemann. Det er sånn vi har blitt møtt. Det er sånn man egentlig skal møte mennesker. Det tar vi med oss videre når vi møter nye mennesker også. Å være et forbilde som viser åpenhet, som er positiv og ikke rakker ned på deg om du gjør feil. Vi er her uansett.

Laglederen prøver å sette seg inn i hvordan det er for nye som kommer på gatefotball for første gang. Han sier

Jeg tenker sånn ofte, hva om jeg hadde vært den nye? Hva hadde jeg satt pris på og ikke. Det er egentlig så enkelt.

En observasjon fra treninger har vært at de mest rutinerte spillerne som har deltatt lengst i gatefotballen, viser tydelig at de har vært der lenge. De er tidlig frempå og håndhilser på nye og gamle spillere. Det virker som om de ønsker å sikre at de nye føler seg velkomne.

En gang var de tre spillere fra fengselet som deltok. Det ble møtt på en måte som ønsket de velkommen. I det de skal til å dra etter trening, sier en av spillerne på laget: «*takk for i dag gutta – kom dere trygt hjem. Vi ses neste mandag*». Hvorpå de smilte, og takket.

Lagleder har egen erfaring som fotballspiller som ung. Han har også ulike måter han har blitt møtt på i ulike sammenhenger i livet. Lagleder forteller en historie som har påvirket han stor grad. Den bygger på hvordan han opplevde å ikke bli tatt godt imot eller ønsker velkommen

Jeg husker en gang tidligere i livet. Jeg flyttet til en annen by, for å komme meg bort fra miljøet i Tønsberg (...) Jeg jobbet der, selv om jeg rusa meg, så klarte jeg liksom å holde det slik en periode, men da begynte jeg på Gulset Fotballklubb. Og første trening, da jeg kom på trening, det var en jeg jobbet sammen med som spilte der, selv han jeg jobbet sammen med inkluderte ikke meg i gjengen. Ingen kom og hilste, det var kanskje en som nikket til meg. De så kanskje på meg som en konkurrent eller noe, men de hadde ikke sett meg spille engang. Det husker jeg godt den dag i dag, for jeg ble ikke inkludert, nesten ikke snakket med, ingenting. Der var ikke jeg lenge.

Laglederen forteller om hvordan han hele tiden jobber for at arenaene rundt gatefotballen skal være trygt. Det skal være en trygg arena for alle spillere og de som er og ser på. Laglederen forteller om hvilke hensyn han må ta i forhold til gruppe eller individ.

Der er jeg kanskje god da, på at jeg tar mer hensyn til gruppe enn enkelt person. Selv om en enkeltperson har utfordringer, så gjør jeg noe for å hjelpe den, men det er viktig og ikke skape uro i gruppa.

Det å sette gruppen foran enkeltindivider, det å se kollektive og gruppen som en helhet, ser lagleder på som en av sine styrker. En styrke for kan medføre ubehag for noen andre. Men alle skal være velkomne. Lagleder forteller hvordan det å ta tak i utfordringer, det å skape trygghet i gruppen – og ikke minst skape trygghet for enkeltpersoner kan foregå.

Vi hadde en som begynte i høst. Litt krevende kar, litt klønete måte å snakke på, det er bare sånn han er. Men så, når jeg hentet han før trening så merket jeg at han hadde putta i seg ett eller annet. (...) Men så kom vi inn på treningen og han stod oppreist med lukkede øyne. Der har jeg så kort lunte! Fordi det er så dårlig respekt, altså jeg tåler det, men så dårlig respekt for konseptet hos oss og de andre spillerne. Noen av dem er i sårbare faser, men uansett. Folk blir usikre når de ser en som er rusa.

Min erfaring er at for mennesker kan det være ubehagelig å være sammen med mennesker som er ruspåvirket. Det kan også være skadelig for mennesker i

sårbare faser i livet, og rusatferd kan være triggere for enkelte. Laglederens fortsetter

Da tok jeg han til side med en gang, og snakka med han. Jeg sa, du kan si hva du vil, men hvis ikke du skjerper deg nå, så. Han tok seg sammen da, og gikk gjennom trening på en grei måte. Så ringte han dagen etterpå å takke for at jeg var direkte med han. Så var det ny trening uka etter, da var ikke jeg der, men da ringer de meg og sier at han var så rusa (...) Da fikk jeg også meldinger fra andre spillere som var på trening, ikke sant. Det er den fine og solide gjengen, så kommer en person inn, for andre gang, og skaper uro i hele gruppa. (...) Jeg gav han han tydelig beskjed. Det du gjør nå, er å ødelegge for laget, du skaper uro. Det ar skikkelig dårlig gjort ovenfor de 15 andre som var på trening. Sånn har jeg nulltoleranse for! Så du får ringe meg når du har vært nykter en periode, så er du hjertelig velkommen tilbake. Han sendte meg melding 2 uker senere. Jeg ringte han, sa at du kommer innen meg på kontoret mitt i morgen, så tar vi en prat. Og er alt i orden, så selvfølgelig skal du bli med på trening.

Det er klart denne handlingen skaper trygghet for de andre på laget. De var så klart nysgjerrige – men jeg gav de beskjed om jeg hadde snakket med han og at jeg tok den saken.

Disse handlingene som gjøres av spillergruppen kan være tegn på at det psykologisk trygghet i gruppen til å tørre å si ifra når det er utfordring som oppstår. Laglederen tør også å si ifra og gir beskjed tilbake til laget at han tar ansvar i situasjonen. Det kan skape trygghet tilbake. Det er viktig å merkes seg at vedkommende som omtales over aldri blir sparket eller forlatt uten tilknytning til laget, men med en klar oppgave som må utføres før han er velkommen tilbake. Så er det gledelig å se at spillerne har samme forståelse av hvordan utfordringer i laget håndteres forteller kort om hvordan de opplever det når utfordring dukker opp

Når spillere har det vanskelig eller blir bortvist fra trening, blir ingen kastet ut. Alle blir invitert til å ta en prat med lagleder. Det er igjen tilbake til åpenhet. Er du åpen med laget, er laget åpent for deg

Laglederen har et viktig sitat har ikke kan få sagt nok ganger. Et sitat som er at mantra for han og spillerne i gatelaget. Dette er et gatelag som vil at flere skal være en del av laget. De ønsker seg flere medspillere. Alle er velkomne. *Det første møte er det som avgjør om folk kommer tilbake eller ikke (sitat lagleder).*

4.2 Laget betyr mer enn fotballen

Jeg hadde en hypotese om at det ikke spiller så stor rolle hvilken idrett laget bedriver. Om det er håndball, innebandy, fotball eller orientering. Betydningen av å være at lag og hva det gjøre med hver enkelt, hvordan laget hjelper hverandre til å nå felles mål gjennom verdier og samhold. Og det er mer enn bare fotball.

«Det å ha det gøy sammen er livsforandrende» sier Bertel Hjørtland (Frelsesarmeen 2017). Om det er laget eller idretten svarer en av spillerne på. Han er ganske tydelig i hvilken refleksjon han har gjort rundt dette.

Jeg tror laget har veldig mye å si. Jeg klarer ikke se for meg at jeg spiller noe annet enn fotball, siden det er det jeg har gjort i alle år, men jeg hadde helt sikkert vært med på håndball om det hadde vært samme nettverket rundt, samme positiviteten, samme målene som i fotballen (...) hvis du tar en person fra gata, som skal starte med noe nytt, så tror jeg ikke det spiller noen rolle hvilken idrett det er, så lange det er lagidrett

Lagleder sier også noe om hvordan han tenker omkring lag og idrett- og hva som er viktig for han. Han deler tanker omkring brukermedvirkning, involvering og betydningen av fellesskapet, samt sine tanker om hvordan han inkluderer mennesker for at de skal føle seg en del av laget

Jeg tror vi alle mennesker er født med, eller har behov for å tilhøre noe sosialt, som for eksempel den Facebook gruppen vi har. Jeg spør på en ordentlig måte. Det er nesten daglig jeg legger noe ut på gruppen, hvor jeg inviterer de på ulike aktiviteter. Har de lyst, kan de komme med en gang. Jeg inviterer nye til å ta del i denne gruppe tidlig. Jeg tror det bidrar til at de føler seg inkludert i laget. Det skal være litt forpliktende. Jeg skal ikke presse noen, men jeg kan anbefale sterkt. De sier da de opplever å komme inn i en klubb, gratis, blir tatt godt imot og blir inkludert i den faste ukes rutinen vi har.

Jeg forteller spillerne i intervjusituasjonen, at det gjennom min erfaring fra arbeid med den type mennesker som deltar på gatefotballen, så er det å møte til tiden noe som ofte er utfordrende. Men gjennom observasjoner på treninger over tid, ser jeg at når treningen begynner, er alle klare. Dette har jeg også sett i arbeidssammenheng, at medarbeider ikke klare å være klare til å starte arbeidet når arbeidstiden begynner. Men dette får de til i gatefotballen. En spiller forklarer det slik

«Alt det vi har sittet og snakket med deg om nå, hvor bra gatefotball er, hvor åpent det er, hvor fantastiske personer som er der. Hvorfor skal vi ikke komme til tiden da?!» Det er fordi vi liker å være der, vi liker å møte menneskene. Vi liker å ha den halvannen timen sammen. Fordi vi higer

etter å være sammen, å føle samhold, trene samtidig og ha det gøy. Hvis du kommer for sent da, så går du glipp av et kvarter da, det vil vi ikke».

«Gatefotball er mer enn bare fotball» er visjonen eller slagordet til gatefotballen.

På spørsmål om hva han legger i visjonen svarer langslagstrener Rune Isegran følgende:

«I begrepet «mer enn bare» legger jeg at vi i FA gatefotball har fokus på «hele mennesket». Det er viktig for oss at spillerne blir møtt på en god måte, og at vi forsøker å støtte dem på andre områder i livet – om det er å invitere til et fellesskap/nettverk, være til hjelp i forhold til jobb, bolig ol.»

For å finne ut mer av hva spillere og lagleder i gatelaget i Tønsberg legger i begrepet har de sagt noe om hva det betyr for de og delt noen unike historier. Lagleder forteller at for han handler det om fellesskap, å oppleve mestring, å få kultur for at ting er bra og rusfrie opplevelser. Han deler også noen grep han gjør for å skape en opplevelser for spillere utenfor fotballbanen

Det legger jeg i det som skjer på utsiden av treningen, det er det som skjer i Tønsberg Army gruppa. Jeg inviterer dem til å se fotball her (på kontoret) med pizza, det sosiale rundt det da. Og vi har, vi inviterer når noen går på skole her så, ja, er det kanskje i byen og må vente noen timer, så inviterer jeg dem hit til meg. Vi drikker kaffe og bare prater. Det er mer enn akkurat fotball. Så hjelper jeg dem med fotballsko. Vi har noen brukte som de får låne i starten, men hvis de er stabile over tid, så kjøper jeg nye til dem.

Underveis i treninger og kamper gjør spillere en aktiv innsats for å skape positivitet i gruppa. Det handler om hvordan de sammen bidrar til positiv utvikling og hvilke bevisste valg de faktisk gjør for at laget skal utvikle seg. En spiller forteller

Underveis i treninger eller kamper, går jeg gjerne rundt og gir en high-five eller en neve og forteller de det bra de har gjort i løpet av spillet. Hvis en på laget er skuffet over seg selv, så snur vi det til å fokusere på det positive. Det er det vi gjør hele tiden. Vi forsøker å pushe de andre, samtidig som vi pusher oss selv. Det er godt samhold

Det er moro med fotball, men denne lagfølelsen, å være en gjeng sammen har noe felles sammen. Når jeg spurte spillerne om hvordan de fikk til den lagfølelsen de har, svarte en av de følgende

ja, men det kommer ikke fra treningene, det kommer fra Frelsesarmeen. De siste 5 årene har vi sittet og spilt FIFA sammen, sett på fotballkamper sammen, det er såpass mange tilbud som lederne her kommer med trening, spinning, padel, fotballgolf, vi har dratt på utallige utflukter sammen. Der er der man får det tilhørigheten og være på lag. Ikke minst turen frem og

tilbake til kamper. Hvis noen kjører for seg selv, så føler jeg at de ikke blir like godt inkludert da i de samtalene vi har til og fra kamper. Det er selvfølgelig det som gjøre laget, mens det er på treninga man syr det sammen. Den lille praten i pausene på treninger, der begge hater sammen fotballspiller, og man kan få bånd av det, det er noe som får meg til å føle meg nærmere.

4.3 En trygg havn

En trygg havn skal være et sted du opplever det som sikkert for være og vind, der du alltid kan komme tilbake og være trygg på at det ikke skjer noe du skal engste deg for. Gatefotballen er en trygg havn. Det er et sted der du alltid er velkommen tilbake, et sted du får positive opplever og skryt, et sted der mennesker bryr seg om deg, et sted der du får støtte i vanskelige situasjoner og et sted du er trygg.

Et eksempel på en trygg havn finnes i veksthistorie 2.

Vi hadde en som var med av og til. Så spilte vi kamp i fjor, så vrikket han beinet. Så kikket jeg på skoene, har han så store føtter tenkte jeg. Han hadde i ikke råd til å kjøpe sko, så han brukte faren sine sko og han hadde papir i tuppen. Så jeg sa til han at når han var bedre i beinet, så kjører du sammen med meg opp til Sport1 og kjøper sko som passer. Når vi var der, det var så fint å se, vi fant noen som passet helt perfekt, han har aldri hatt egne fotballske før. Han ble så satt ut han, at når vi skulle gå, så glemte han sekken sin, glemte jakka si, og siden har vært med så å si hver gang på fotballtrening. Det koster ikke oss noe, men det er viktig å se sånne småting.

Det første jeg vil trekke frem er stemningen i den trygge havnen. Gjennom observasjoner på treninger ser jeg at det er en genuin rolig og vennlig stemning før og etter trening. Det brukes god tid i starten av hver trening til å snakke sammen, slå litt pasninger og prate om livet.

Det samme er det når hver trening er over, så brukes det god tid til å snakke sammen om hva enkelte fikk til gjennom treningen. Utsagt som «Der var du god», «du scoret et fantastisk mål», «husker du i stad, hvor jeg løp – og du spilte – så spilte vi sammen – og det ble mål». Det er utelukkende fokus på hva den enkelte og gruppen får til.

Laglederen trekker frem noen som er særskilt for gatelaget i Tønsberg. Det er en gruppe mennesker som har vært samlet over år, som får til noe særegent. Han forteller hvordan denne gruppe trer frem når det kommer nye spillere på treninger

Det som er så bra med den gjengen som er i Tønsberg, er at mange har vært med noen år. Jeg er aldri usikker på de 7-8 gutta som har vært med

lenge. Jeg vet de automatisk går og håndhilser på den nye først og ønsker dem velkommen. Det skjer automatisk.

Laglederen forteller om hvordan han aktivt jobber med at det skal være trygt å være en del av gatelaget, om hvilken jobb han gjør utenfor fotballen for at spillerne skal komme tilbake på laget

«Det er jo en del jobb utenom også. Det er ofte jeg bruker litt tid på kveldene som sender meldinger til de enkelte (...) Men jeg har kontakt med de jeg skjønner at kanskje er i en periode hvor de sliter litt. Det var en som begynte hos oss i høst. Kjempe allright kar, som var så ivrig, så var han borte en uke. Også så spurte jeg hvordan det gikk med han, nå for et par dager siden, om det var mye på skolen og sånn. Men da hadde han begynt å drikke og da faller det meg naturlig inn, også siden han er så allright som person da, men gir jo litt ekstra for dem. Jeg avtale med han at jeg spør deg på torsdag om hvilken form du er i og at jeg kan eventuelt hente deg til trening på fredag. Det er det å gi det lille ekstra, som også er viktig for noen av dem. Noen klarer seg helt fint selv, mens andre trenger dette. Dette er noe jeg bruker mye tid på i perioder.

Jeg spør i intervjuene om hvorfor gatelaget i Tønsberg utmerker seg.

Informantene er enige i påstanden at om det er noen spesielt meg gatelaget i Tønsberg. Det er spesielt at så mange fra dette laget opplever livsmestring. En spiller forteller

Vi har et utrolig stort nettverk, eller utrolig mange deltagere (...) For det er noen som er supergode og som ikke er blitt supergode enda. Og jo oftere man spiller sammen, jo tettere blir nivåforskjellen. Så vi har utrolig mange å velge i. Vi har mange som tar den pasningen for å gjøre den andre bedre. Og det er en gode greie for å få bort de forskjellene på folk da

En annen forteller videre om hvordan det er bevissthet omkring hvordan laget skal fremstå og være på sosiale samlinger, med eksempler til norgesmesterskap eller turneringer.

Når vi fra Tønsberg er ute på turneringer så er vi ikke bare en liten ulvegjeng som går sammen. Vi har et stort nettverk, vi sprer oss og prater med alt og alle. Det gjør oss til et bedre lag. Vi kjenner flere, og vi blir mer ydmyke

En av spillerne har hatt flere perioder med opphold fra gatefotballen. Dette på grunn av utfordringer med egen helse. Han forteller hvordan det er å komme tilbake til gatelaget etter et opphold.

«I en lang periode ble jeg borte- men når jeg kom tilbake etter omtrent to år, var det som om jeg dro i går».

Dette kjenner jeg meg igjen i. Jeg har også hatt en lang pause fra gatelaget. Når jeg og min kone fikk vårt andre barn, merket jeg at tiden etter jobb ikke strakk til for å kunne prioritere gatelaget fremfor familielivet. Etter litt over et år, begynte jeg å få overskudd i tid, og så muligheten for å kunne delta en gang i uken igjen. Det som møtte meg da, var en svært trygg havn. En gjeng mennesker som var genuint glade for å se meg som sa det var utrolig hyggelig å se meg igjen. Det var ingen spørsmål fra de om hvorfor jeg ikke hadde deltatt på lang tid. Det var kun det hyggelige fokuset på at jeg var tilbake.

En spiller avslutter med hvorfor gatefotballen er den trygge havnen han trenger i sitt liv.

I de periodene jeg har vært borte fra gatefotballen, så har jeg sett en utrolig stor nedgang i hva jeg selv takler. Så jeg har fått streng beskjed av min tidligere arbeidsleder, psykolog, lege, og trener på gatefotballen at jeg kan ikke ta meg fri fra gatefotballen når jeg ikke føler for det

4.4 En arena for mestringsopplevelser

Er det et sted du virkelig ser, føler og ånder mestringsopplevelser så er det på gatefotballen. En arena spesiallaget for at mennesker med alle mulige slags utfordringer i livet skal ha en felles arena å mestre på. Mestring i alle former og fasonger. En av spillerne fortalte om hvordan det var for han å være i gatefotballen og hvordan mestring var en del av det. For han var det egentlig er kort svar, som var grunnpilaren for mestringsopplevelsen, han sa

«Jeg kom et sted der noen trodde på meg»

For å lykkes og for å oppleve mestring gjennom gatefotballen mener laglederen det er små, enkle grep som er veien til målet. Lagleder forteller

De små justeringene i en vanlig hverdag, det er så viktig. Hvis ikke du klarer de små tingene, så klarer du ikke de store tingene heller. Der er.. Den enkle måten å gjøre det på, det med respekt og folkeskikk, og hvordan man er som person.

En spiller forteller hvordan gatefotballen er mer enn bare fotball og hvordan det har bidratt et hans mestringsopplevelser utenfor fotballbanen.

Jeg har følt veldig mye mestring gjennom delegering og deltagelse som folk har spurt eller sagt «da snakkes vi til fredagen» det er en så inkluderende greie for meg, så jeg kunne få dårlig samvittighet, at gatefotballen og Frelsesarmeen gjorde såpass mye for meg, så jeg spurte jo mine leder om jeg kunne gjøre noe tilbake. Og da fikk jeg lov til å være frivillig innenfor Fretex og gjøre diverse jobber, noe jeg satte utrolig stor pris på og følte jeg kunne gi noe tilbake. Det ble videre delegering til meg slik at jeg hentet spillere før trening og andre oppgaver i forbindelse med

gatelaget. Det har jeg satt utrolig stor pris på. I tillegg var lagleder med meg på et jobbintervju i 2017. Han var ikke sikker på om jeg klarte å holde meg unna alkohol, men han satt et krav til meg. Noe som var veldig deilig. Jeg jobbet gratis for frelsesarmeen og Tønsberg kommune i noen måneder. Jeg beviste for frelsesarmeen, meg selv og kommunen at jeg klarte det bra. Og gjennom den hjelpen, fikk jeg 100% fast jobb. Det er noe jeg har vært evig takknemlig for. Jeg fikk også betalt arbeid gjennom frelsesarmeen. Det var en svær greie, som gjorde at jeg følte utrolig mye mestring og inkludering

Spillerne forteller også hvordan de har merket egen utvikling og fremgang, og forteller mer om hvordan de blir tildelt ansvar på treninger

Noe som er et tegn på vår fremgang, er at tidligere forventet vi at noen spurt oss – nå spør vi selv om hjelp

Gjennom en prat i en pause tar en lagleder meg til side. Han peker på en dame som løper ute på banen. Hu dama der, hun har nettopp begynt å spille fotball. Hun hadde en fin kommentar her om dagen, sa han.

«Etter at jeg begynte å spille fotball, har jeg og sønnen min fått noe å snakke om sammen. Nå kan vi snakke om fotball, det gir meg styrke i livet og motivasjon til å jobbe på videre for å få et bedre liv»

Laglederen forteller om hvordan han bevisst gjør valg for å inkludere spillere, gi de oppgaver og vise de at de har en viktig rolle i laget, at de har betydning, at de skal bidra og være forbilder for andre.

Noe jeg har tatt med meg, også fra landslaget og landslagssjefen der, som også er sånn helsedirektoratet krever når vi søker penger og de greiene der, er at det skal være mer brukerstyrt, altså at jeg skal lege mer ansvar på spillere. Jeg syntes det var viktig fra første periode. Men det siste halvåret kanskje, har jeg i større grad måtte bare skjære gjennom på det jeg tenker er best, for at folk skal trives mer på trening, og der syntes jeg det er viktig at man har en kaptein på laget. En på laget, som ikke har rusproblemer, men har slitt mye med familien som har gjort det, han er stille, beskjeden, vil være hjemme, game og snekre. Han har utviklet seg fra å nesten ikke tørre å gå i taklinger, til å bli den tøffeste. I høst så spurte jeg om at ville være kaptein, jeg hadde kjøpt kapteins bånd til han. Kun hvis du har lyst sa jeg. Dagen etter fikk jeg en telefon fra en kollega av han, som sa det var nesten som om han gikk med kapteins bindet på jobben dagen etter. Det var utrolig å se. Det var veldig stort for han, og det blir stort for meg når vet han setter pris på det Det ansvaret er viktig, å gi fra seg litt ansvar. Og den opplevelsen de får ved å ta den ansvaret, gir meg mye.

Dette ansvaret forteller spillerne at de har fått – og de deler litt om hva det har gjort med de

*Han gir folk forskjellige oppgaver. Delegerer ansvar og jobb til alle slik at alle skal få en liten fremgang og kjenne at du er med i gatefotballen. Dette har medført at vi er den gjengen vi er i dag
Han sier til meg, Du, kunne du hjulpet meg med å holde gutta i sjakk i dag. Det var en gang vi var 29 stykker på trening, da er det ikke enkelt å holdeøye på alle. Og sånn har de gjort i alle år. Og det er noe jeg vokser på og føler at gatefotball er en tilhørighet. Dette er mitt lag. Og det vet jeg begge lagledere har gjort mot flere i spilleren i gatelaget.*

Gatefotballen er en del av livet, står det i kapittel 1.1, gatefotball er livet. Mannen bak dette sitatet utdyper hvorfor

gatefotballen er en del av livet. Gatefotballen gav meg mestringsfølelse– etter hvert da så fikk jeg lov til å være med å rigge baner, jeg var rundt og kjørte. Jeg kjørte til Gøteborg for å sette opp baner, jeg kjørte til Arendal, hentet mat på matsentralen og kjørte ut mat. Så ble det noe stopp idet. Så fikk jeg noen komplikasjoner, som gjorde at jeg jeg var jeg borte fra gatefotballen i nesten to år. Når jeg kom tilbake da, så var det som om ingenting hadde skjedd. Det var fanatisk, alt er som det skal

Gatefotballen er en arena gjennomsyret av positiv energi. Der fremkommer gjennom så å si alle funn. Fra egen observasjon på trening beskriver jeg i loggen følgende

Det er en genuin rolig og vennlig stemning før og etter trening. Det brukes god tid i starten av hver trening til å snakke sammen, slå litt pasninger og prate om livet. Det samme er det når hver trening er over, så brukes det god tid til å snakke sammen om hva enkelte fikk til gjennom treningen. Utsagt som «Der var du god», «du scoret et fantastisk mål», «Husker du når du løp nedover, jeg slo pasningen og du tok tunell. Det var nydelig utført». Det er utelukkende fokus på hva den enkelte og gruppen får til.

Gjennom treningen når vi spiller mot hverandre er det heiarop fra sidelinjen for begge lag. Det er fokus på støtte og omsorg, gode opplevelser og et sosialt fellesskap.

En av spillerne forteller om den samme observasjonen jeg har gjort. Han forteller

jeg prøver så godt jeg kan å fokusere på det positive – selv hvis det er en negativ ting. Hvis du bommer på et skudd, så sier jeg fortsatt bra, fortsatt sånn. Bedre å ha en avslutning enn en kontrung imot. Du mener ikke å bomme på en pasning, så det er unødvendig av laget å påpeke det. Se heller hva som var tanken med pasningen og skryt av det

Samme spiller viser til et konkret eksempel på hvordan, det han beskriver, bygge positivitet i laget

Det er en på laget som er venstrebenet. Han har nektet å skyte med høyre. De siste ukene nå så har han på trening scoret et kjempebra mål med høyre og en skikkelig dunderer med høyre som gikk utenfor. Han gjorde det

også i kamp, noe som nesten ble et mål. Da har jeg gått bort til han hver gang og skrytt mye av at han nå bruker høyre ben, det er veldig bra. Han gir en positiv energi tilbake da

En av spillerne forteller hvordan han over tid, gjennom gatefotballen, har bygget mestringsstro og mestringsopplevelse til å våge å prøve selv. Han forteller om hvordan verdier og ritualer fra gatelaget har overføringsverdi for han

Positivitet bygger moral og spenning, som bygger eller føler at man gjør noe bra da.

Jeg har blitt bygget såpass mye opp nå, er jeg selv er trener for et ungdomslag. Der har jeg overført alle de positive forsterkningene fra gatefotballen. Vi startet med 9 spillere, nå er vi 17. Jeg tror positivitet har mye å si.

5 DISKUSJON: FRA MESTRINGSTRO TIL LIVSMESTRING

Diskusjonen starter med å se tilbake til starten av oppgaven og problemstillingen for oppgaven om hvordan skapes vekst gjennom Frelsesarmeens gatefotball. Vekst er sett gjennom teori og funn – og hvorfor det har et bidrag. Ut fra funn kommer det svært tydelig frem at det første møtet og kanskje det avgjørende førsteinntrykket har mye å si for at det i det hele tatt er mulig med vekst gjennom gatefotballen. Vi ser tydelig at Edmondson's definisjon av ytringsklima har mye å si for at det skal være trygt å komme inn som ny i gatefotballen. Det handler om å bli sett og hørt, og at du gis tid og rom for å finne deg til rette. Samtidig er spillerne opptatt av åpenhet og at du skal si det du vil når du er klar for det (Kvalnes 2019, s. 67). Spillerne og laglederen er også opptatt av det er åpenheten og det første møte som er betyr alt. Det er det høykvalitetsforbindelsen oppstår. Både spillere og lagledere i gatelaget er bevisste på det å være genuine og interesserte i den nye. Du demonterer tilværelse gjennom å fysisk oppsøke, ønske velkommen med et håndtrykk og være interessert i den nye. Spillere og lagledere forteller om hvordan de alltid er bevisst på hvordan de inviterer de nye spillere til å delta flere ganger. De spør ikke et lukket spørsmål med mulighet for å si ja eller nei, men de kommuniserer et uttrykk om det det var så fint å ha deg her og at du er hjertelig velkommen neste gang, med fokus på at vi ønsker at du skal være en del av oss, laget. Spillerne og lagledere i gatelaget bruker alle Dutton (2003) fem strategier for utvikling av høykvalitetsforbindelser. Jeg tror ikke de er klar over

dette selv, men det er så innkjørt i hvordan de ønsker at laget skal være. Jeg oppfatter det også slik at det handler om Frelsesarmeen som organisasjon, er dette er en måte alle ønsker at Frelsesarmeen skal fremstå på. Det kan ses en sammenheng med høykvalitetsforbindelser og Frelsermenns visjon om suppe – såpe – frelse.

Visjonen til Frelsesarmeen handler om å se hele menneske, om verdighet, om selvrespekt og nestekjærlighet (Frelsesarmeen 2017). Dutton (2003) er også opptatt av menneske, om verdighet og at høykvalitetsforbindelser skjer der vi møter andre med respekt og omtanke.

Laglederen for gatelaget har selv egen erfaring med psykisk uhelse og rus. I et liv der du ofte blir møtt eller tatt imot på en måte som ikke bidrar til at du kommer tilbake, at du ikke vil være en del av, har han mer enn nok erfaring med. Han beskriver blant annet sin erfaring fra organisert idrett, om hvordan han ble møtt i Gulset.

For flere år siden, etter 6 måneder i rusbehandling, fikk laglederen tilbud om å jobbe frivillig i Frelsesarmeen i Tønsberg. Den gang i trykkeriavdelingen (Krigsropet 2022).

Jeg ble så godt tatt imot, og trivdes veldig godt i Frelsesarmeen. Jeg fikk jobbe meg oppover, og nå er jeg leder for gatefotballen! Det er mye logistikk, og mye jobb, men det er veldig gøy. Jeg koser meg med det. Jeg har alltid vært fotballgutt, og nå har hobbyen min blitt jobben min, smiler han.

Laglederen sitter med egenerfaring på at et godt møte har betydning for hvordan du får det videre. Dette er erfaring laglederen kan bruke videre inn i sin rolle i gatelaget. Carlsen, Clegg og Gjersvik definerer veivisning (2012, s.120). De er inne på elementer som praksis for å vise vei inn i ukjent territorium, skape felles forestillinger, dyrke et mulighetsskapende språk og håndtere feil. Basert på observasjoner som er gjort og intervjuer kan lagleder i gatefotballen ses på som en veiviser. Det handler om å sette spillere i stand til å kunne delta blant ukjente personer, skape en forestilling om at dette er en trygg arena og at det er enkle kjøreregler alle kan forholde seg til – og veivisningen begynner i det første møtet. En trygg havn er nok et funn i denne oppgaven. Det at gatelaget skal være et trygt sted å være seg selv, og et sted der du er velkommen som du er, forteller informantene om at er essensielt. Du skal komme som du er, så er det de som tar deg imot og sørger for at du blir en del av laget. I kapittel 1.2 spør jeg vekst i gatelaget kan handle om psykologisk trygghet. Høykvalitetsforbindelser (Dutton

2003) bidrar til psykologisk trygghet. Det vil si at måten gatelaget møter nye spillere på, er med på å øke graden av psykologisk trygghet i gruppen. For psykologisk trygghet er noe som tilhører gruppen, ikke det enkelte individ (Kvalnes 2019). Mange av spillerne i gatelaget har eller har hatt utfordringer i livet, også gjerne knyttet opp mot helse. Mørk (2019) som forteller om faktorer som kan gjøre det utfordrende med etablering av psykologisk trygghet har henvisninger til helse. Min erfaring er at mange mennesker som har levd et liv tett på kriminalitet og rus, er engstelige for å bli oppfattet som negative og forstyrrende. Min erfaring er at de er redde for å mislykkes nok en gang, og derfor kanskje trekker seg tilbake og oppfattes som ignorant. Disse utfordringen skjer også i gatelaget, særlig i de tilfellene der spillere har utfordringer og når de begynner å ruse seg igjen. Det forteller både spillere og lagleder at er utfordrende. Men de tar tak i problemet. De sier ifra, er direkte, og tar det med en gang. Det skaper trygghet i gruppa, noe som bekreftes av både spillere og ledere. Dette har jeg også sett selv, at andre spillere viser takknemlighet ovenfor lagleder som tar seg av de som har ekstra utfordringer. Nå snakker vi psykologisk trygghet – og kjennetegnet ved at laget tør å si ifra, at de tør å utrykke sin mening. Det være seg gjennom å si ifra når spillere ikke har det bra og bør forlate treninger, eller ved å komme med innspill til hvordan treninger bør utformes (Kvalnes 2019).

En av spillerne sa at noe av det de var opptatt av i laget var at de skal få lov til å dele det de vil, når de er klare for det. En måte å gjøre dette på er å se det gjennom Frelsesarmeens budskap.

«Å gi styrke for dagen og håp for i morgen» (www.Frelsesarmeen.no, nedlastet 19.12.2022).

Laglederen sier at dette har han gjort så mange ganger at det sitter i ryggraden på han. Det som er interessant er at det samme kommer fra spillerne som er erfarne, de har det sammen ryggmargsrefleksjonen når det gjelder å skape trygghet i laget. De mener måten de er på handler om hvordan de ble møtt den gang, og at de nå gjør alt i sin makt for at nye skal føle og kjenne seg trygge når de kommer til gatefotballen. Det handler om å gi styrke og håp. Styrke for å faktisk gjøre det og håp for at det virker.

En annen måte å se det på er hvordan dette bidrar til økt mestringstro. Bandura (1977) forklarer mestringstro som at det er tidsbestemt, mens i gatelaget opplever jeg at mestringstro handler like mye om håp. Håp og mestringstro henger sammen, gjennom at begge skal skape noe å leve for gjennom gatefotballen.

Bandura (1977) og Amabile og Kramer (2011) ser begge på metoder eller teorier på hva som må til for å skape en prestasjon. Der Banduras (1977) strategier handler om å utvikle mestringsstro handler, Amabile og Kramer (2011) om å utvikle et positivt indre arbeidsliv. På mange måter tenker de likt, der det er ulike faktorer og variabler i livet og hvordan som påvirker oss i det vi gjør. Det fremkommer tydelig i funnene at spillerne på gatelaget opplever fremgang og måloppnåelse, oppmuntring og støtte, samt autonomi og læring gjennom sin deltagelse i laget. Det skal skape et positivt indre arbeidsliv, ifølge Amabile og Kramer (2011). Bandura's (1977) modell er situasjonsbestemt, noe jeg mener ikke stemmer overens med funnene i denne oppgaven. Spillerne opplever mestring gjennom å delta i laget, de opplever mestring gjennom at arenaen er tilpasset de og at de får komme som de er. Det stilles ikke andre krav enn rusfrihet og folkeskikk. Jeg tror det gjør at flere tør å prøve gatelaget, og at det ikke medfølger de store forpliktelsene. Jeg er også usikker på i hvor stor grad spillerne setter seg mål, men jeg vet de er interessert i å spille bra fotball sammen og vinne turneringer. Da er det naturlig å tenke at målene for laget henger sammen med dine personlig mål. Amabile og Kramer (2011) forteller også at positivt indre arbeidsliv påvirkes i stor grad av hva som også skjer utenfor arbeidsplassen, i dette tilfellet gatefotballen. Verbal oppmuntring og emosjonelle og psykiske tilstander (Bandura 1977) kommer frem i alle den positivitet spillerne, observasjoner og lagleder forteller om. Alt i og rundt gatelaget omtales med positivt fortegn. Det er fra alt du gjør til hva du snakker om på sidelinjen. De snakker genuint godt om hverandre, det er godt humør på treningene i intervjuene. I intervjusituasjon skryter spillerne av hverandre om hva den ene får til og den andre får til. Dette kan føre til at stresset minimeres, humøret løftet og du får et bedre miljø, som kan gi mestringsstro. Bandura (1977) mener også at det er viktig å være sammen med de som gir, eller de som er nøytrale, og således styre unna de som tar.

Grant (2014) definerer taere, givere og matchere. For meg er det tydelig at lagleder og mange av spillerne i gatelaget i større grad givere enn taere, samtidig er det viktig for de å være litt taer for å kunne utvikle seg selv å ta med seg det beste fra andre. Dette er det Grant (2014) omtaler som matchere. I kapittel 2.2 sier jeg noe om hvordan mine tanker rundt hvordan Frelsesarmeens som organisasjon påvirker det å gi og ta, og ser at mye av dette skinner gjennom i funnene.

Banduras (1977) siste trinn handler om vikarierende opplevelser og er noe av det som har overasket meg mest blant funnene. Det å vitne eller lære av andre mestringsopplevelser, det å se andre i gatelaget som lykkes, kan bidra til økt mestringstro hos deg selv. Så tilbake til min hypotese om at flere spillere i gatelaget i Tønsberg lykkes med å få et bra liv uten rus og kriminalitet, kan kobles til dette. For hvis det er flere som ser at en får det til, så kan dette bidra til økt mestringstro og medfører at enda flere klarer det. Laglederen ble spurt om han så seg selv som et forbilde, på grunn av det har fått til. Det ville han ikke ha på seg, men han kunne se at andre så opp til han og hans verdier og det han står for. På mange måter kan du si at gatefotballen handler om positivt orientert utviklingsarbeid (Forelesning 9.1.2023). Jeg mener at funnene peker i den retning at «*engage and enroll*» (kapittel 2.1) gjennomsyrrer hele tiltaket. Noe av dette tar meg inn på helsebegrepet igjen. Dette fordi teorien om salutogenese (Langeland 2012) viser til personlige og kollektive mestringsressurser som kan øke en persons evne til å mestre spenning i krevende situasjoner. Og er det en ting som er sikkert for disse gruppene mennesker, så er det at de vil møte krevende situasjoner. Langeland (2012) forteller at den viktigste komponenten er mening. At livet skal ha en mening. Som en spiller sa, så er gatefotball mer enn bare fotball, gatefotball er livet. Det er fotballen, samholdet, sosial støtte, laget, medspillere og lagledere viser åpenhet og at du alltid er velkommen, kom som du er, ser jeg på som en stor motivasjon for å oppnå mestring i livet. For det handler om å la folk delta, gi de ansvar og mening, la de føle at de er en del av laget og få oppgaver de mester, slik at de bygger mestringstro og tro på at de kan klare livet. Fra min videreutdanning i psykisk helsearbeid for sykepleier ble jeg godt kjent med en bok av Bøe og Thomassen (2007). De tar for seg lokalbasert psykisk helsearbeid. De fremhever momenter som involvering av nettverk, brukerinvolvering, kontinuitet, lokalbaserte tiltak, brukerens oppfatninger og ønsker. Det er på mange måter det gatelaget gjør gjennom å involvere sitt nettverk og tar med spillerne i hvordan holde styr på laget og gi de oppgaver slik at de kjenner på mestring. Samtidig trekker Bøe og Thomassen (2007) viktigheten av at tiltakene er lokalbaserte. Dette fremkommer også i flere av de unike historiene i kapittel 4.5. Der gatelaget bruker sitt lokale nettverk til å hjelpe mennesker slik at de er best rustet til å møte utfordringer. Det er ikke bare spillere, pårørende, samarbeidspartnere og familie som opplever at vekst gjennom gatefotballen. Laglederen som er informant i denne oppgaven,

forteller hva gatefotballen har gjort for hans personlige utvikling. Hvordan han gjennom sitt liv med sine utfordringer har opplevd mestring og positiv utvikling i eget liv. Det handler om prosesser og arbeidet som ligger bak, hvilken effekt det har for den enkelte. Det er lett å sitte på utsiden å mene noe om dette, men å høre det dere snart skal få lese, er nok til at jeg kjenner en klump i magen hver gang jeg leser det. For meg er dette definisjonen av vekst gjennom gatefotballen.

Jobben har også gjort noe med meg som menneske. Jeg har levd nesten to tiår i det miljøet der, så blir du jo likegyldig og bryr meg sjelden om hvordan folk har det egentlig. Men den jobben jeg har, gjør at jeg ser mer verdier. Jeg blir glad på andres vegne. Jeg har nok aldri hatt den egenskapen. Jeg merker jeg har vokst som menneske på det selv. Jeg gjør ikke så veldig mye, men jeg er der. Jeg gjør det jeg føler er riktig og det jeg kan hjelpe til med for de folka som vil.

En av spillerne oppsummerer det hvordan han tenker om hvorfor de får til å skape en god arena for nye i gatelaget. Han bruker en ukjent setning for meg, men samtidig sier den setningen så mye. Det forteller om hvordan enkle grep som blir utført nok ganger, blir en vane, som er godt nok gatelaget.

«Aper ser, aper gjør. Gjør man noe nok, så er det andre som kopierer og det er helt perfekt i gatefotballen».

6 KONKLUSJON

Husker du tilbake i kapittel 1 hvor du fikk høre om Glenn og Gabriella. Det var to historier der vi møter to saker som har fått medieomtale. En annen form for omtale er hvordan du omtales av andre. Her er veksthistorie 3.

En som begynte hos oss i høst, han slet med dette. Han har vært på treninger hver uke og er med på kamper. Så ringte han meg i desember og han takket meg for at Frelsesarmeen har det tilbudet. Han hadde festet hver helg, men nå som han vet han skal på trening på mandag, så skal jeg være i form. Det gjør at han ikke husker sist han festet. Dette er også en gruppe som blir litt glemt. Når du har jobb, leier leilighet og er singel, så åpner du en øl på fredag etter jobb. Da kan du fort drikke hele helgen. Du er ikke sosial, du er bare hjemme. Det er ikke bra- og de er det flere av. En av annen på laget, som har samme utfordring, bestemte seg for å ta noen hvite måneder. Og så mye bedre han får det meg selv. Og det gjør han for at han vil på fotballen og det sosiale det. Det er det.

Oppgaven tar utgangspunkt i en problemstilling knyttet opp mot vekst. Det handler om relasjoner og det handler om mestring. Relasjonene spiller en svært viktig rolle for at spillere i gatelaget bygger mestringstro og kan bidra til mestringsopplevelser. Det første møtet, eller velkommen skal du være, viser hvordan høykvalitetsforbindelser, veivisning og laget er viktig. Samtidig handler det om å skape en trygghet så tidlig som mulig, som gjør nye spillere i stand til å oppleve mestring tidlig. På den måten kan de kjenne på små seire gjennom gatelaget som bidrar til å bygge mestringstro.

Gjennom oppgaven er det beskrevet 3 unike veksthistorier. Det som er unikt for alle og som binder de sammen, er at de skaper vekst. Det er sanne fortellinger om hvordan skape vekst gjennom gatefotballen.

Så er det interessant å tenke av alt det gatelaget gjør, hva er det som har overføringsverdi til arbeidslivet. Jeg spurte noen kolleger om de husket hvordan det første møte med arbeidsplassen var. Det var det ingen som husket så mye av. Jeg forklarte de hvordan dette gjøres i gatelaget, noe de fant svært interessant. Tenk å bli møtt på den måten når du er ny i jobben, og ikke minst tenk hvordan det er å bli møtt på en måte når du har hatt et ufrivillig avbrekk fra arbeidsplassen. At du alltid er velkommen tilbake, og at din opplevelse er at du aldri har vært borte.

Vi kan nok også lære av hvordan vi behandler hverandre på jobb. Gatelaget er genuint interessert i hverandre, og gir hver enkelt tid og rom til å fortelle og dele når en er klar for det. Det er bra at vi er interessert og nysgjerrige på hverandre på en arbeidsplass, men hvordan var egentlig førsteinntrykket vi ga? Ga vi den nye trygghet nok for å dele? Det spørsmålet har jeg stilt meg selv i retrospekt flere ganger gjennom denne oppgaven. Hvor bevist var jeg egentlig på det avgjørende førsteinntrykket når jeg fikk nye kolleger. Jeg mener vi har mye å lære av gatelaget og måten de utvikler mennesker på. Gatefotballen er en arena som legger til rette for livsmestring og skaper prestasjoner vi altfor sjelden snakker høyt om.

Det er klart at denne oppgaven har sine begrensninger. Den er blant annet ikke sammenlignet med andre gatefotballag i Norge, eller med en ordinær arbeidsplass. Det kunne vært spennende å forske videre på om hvordan det avgjøres førsteinntrykket i gatefotballen kan ha overføringsverdi til arbeidslivet, kanskje særlig for ledere. Det som skjer i det første møte som skaper grobunn for så store

livsendring og livsmestring som skjer i gatelaget. Hadde vi klart å gjøre det samme i arbeidslivet, tenker jeg at vi kunne sett økt jobbnærvær, økt tilfredshet, økt mestringstro og høyere grad av trygghet for å nevne noe.

I Krigsropet (2022) forteller laglederen for gatefotballen hva blant annet Frelsesarmeen har betydd for han. Dette oppsummerer i stort hvilken betydning gatefotballen har for mennesker som har utfordringer i livet, at gjennom knallhard jobbing og prosesser, motivasjon og mestring, samhold og trygghet, så finnes det nye muligheter i livet.

«Jeg har fått noe ikke mange får, en sjanse til. Familie er alt. Dette er livet, og jeg er en veldig rik mann».

LITTERATURLISTE

Amabile, T. and Kramer, S. (2011). *The Progress Principle. Using Small Wins to Ignite Joy, Engagement and Creativity at Work*. Boston, MA: Harvard Business Review Press.

Andersen, S.S. (2013) *Casestudier; forskningsstrategi, generalisering og forklaring*. 2. utg. Fagbokforlaget

Bandura, A. (1977) *Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change*. Psychological Review Vol. 84, No. 2, 191-215

Bandura, A. (2007). *Self-efficacy*. In S.R. Clegg and J.R. Bailey (Eds.) International Encyclopedia of Organization Studies. pp. 1397-1400. Sage: London

Bøe, D, B. og Thomassen, A. (2007) *Fra psykiatri til psykisk helsearbeid. Om etikk, relasjoner og nettverk*. Universitetsforlaget.

Carlsen, A., Clegg, S., Gjersvik, R. (2012) *IDEA WORK – om profesjonell kreativitet*. Cappelen Damm.

Frelsesarmeen (2022) *Frelsesarmeens bibelleseplan 2022-2023*. (Brosjyre)

Frelsesarmeen (2019) *Gatefotballmagasinet* (Brosjyre)

Frelsesarmeen (2017) *Verdigbok*. (Brosjyre)

Grant. A (2014) *GI OG TA. Hvordan lykkes gjennom å hjelpe andre*. Cappelen Damm.

Heslin, P.A., & Klehe, U.C. (2006). *Self-efficacy*. Encyclopedia of Industrial/Organizational Psychology (Vol. 2, pp. 705-708)

Kaufmann, A. og Kaufmann, G. (2015) *Psykologi i organisasjon og ledelse*. 5. utgave. Fagbokforlaget

Kvale, S. og Brinkmann, S. (2019) *Det kvalitative forsknings-intervju*. 3. utg. Gyldendal Norsk forlag

Kvalnes, Ø. (programleder) (2023. 2. Mai) Ytringsklima [audiopodcast]. Handelshøgskolen BI

Kvalnes, Ø. (2019) *Ytringsklima*. Cappellen Damm Akademisk
Krigsropet (2022) *En sjanse til*. nr. 48. [En sjanse til - Frelsesarmeen](#) (nedlastet 28.04.2023)

Langeland, E. (2012) *Salutogene samtalegrupper – en arena for øke mestring og velvære*. I: Lerdal, A. og Fagermoen, M, S. *Læring og mestring – et helsefremmende perspektiv i praksis og forskning*. Gyldendal akademisk.

Mjøsumd, N. H (2020) *Helsefremmende sykepleie i psykisk helsevern – pasienters drømmesykehus*. Sykepleien Forskning 15 (80478)

Mørk, B, E. (2019) *Psykologisk trygghet er viktig for arbeidsklimaet*. I. Dagens Medisin 16/2019

NAV. *Utbetalinger til personer i Norge. Statistikk for årene 2016-2022*.
[Utbetalinger til personer i Norge - nav.no](#) (nedlastet 07.04.2023)

NRK (2019) [Glenn Solberg sniffa lim og stal bil som 10-åring – NRK Kultur og underholdning](#)

NRK(2022) [Gabiella \(34\) var prostituert og rusbruker – brukar det som eit våpen i idretten – NRK Sport – Sportsnyheter, resultater og sendeplan](#)

Sayed, L. (2012) *Mer enn bare fotball*. Utgitt av Frelsesarmeens rusomsorg.

Skaperverket Kafe (2023) *Frelsesarmeen i Tønsberg – Våren 2023*. (Brosjyre)

Pettersen, M. Grini, K. H. og Normann, T. M (2022) *Personer i utenfor skap 2015-2020. Hvor lenge er du utenfor og hvordan påvirker det inntekten?* [Personer i utenforskap 2015–2020. Hvor lenge er de utenfor og hvordan påvirker det inntekten? \(ssb.no\)](#)

VEDLEGG

Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Intervjuguiden inneholder spørsmål som skal belyse problemstilling og forskningsspørsmålene til oppgaven.

Individet

- Kan du fortelle kort om dag selv, hvor lenge du har vært tilknyttet gatefotballen og litt om hvorfor du benytter dette tilbudet.
- Når du har tatt valget om å delta i gatefotballen. Hva ligger bak det valget?
- Hvordan opplever du at mestring er i fokus i gatefotball?
- Hvordan opplever du at gatefotballen legger til rette for mestringsopplevelser?
- Hvordan vil du beskrive gatefotballen som «*en arena som legger til rette for individuell utvikling og mestring*»?
- Hva er det med gatefotballen i Tønsberg som skiller seg fra andre gatelag?
- Ser du deg selv som et forbilde?

Lagleder/ lederperspektivet

- Hvordan legger lagledere i gatefotballen til rette slik at deltagere kan prestere best mulig?
- Kan du beskrive hva lag, det å være sammen, har som betydning i gatefotballen?
- Hva er gatefotballen for deg?

Organisasjonen

- «Gatefotball er mer enn bare fotball» sier Frelsesarmeen. Hva legger du det begrepet?
- Hvordan er din opplevelse av frelsesarmeen som organisasjon?
- Har organisasjonens verdier noe å si for deg som deltager?
- Hva tror du er suksessfaktoren til at så mange fra gatefotballen i Tønsberg mestere livet også utenfor denne arenaen?